

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

31. HRVATSKO HODOČAŠĆE U KEVELAER

Naslovnica:

S procesije hrvatskih vjernika iz Gornje Rajne i Vestfalije u Kvelaeru; snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen
katholischen Gemeinden
in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824
E-Mail:

zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:

Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Bebić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:

P. Josip Bebić, Željka Čolić,
Stjepan Herceg,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkić,
P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout &
Bildbearbeitung:
Ljubica Markovica-Baban

Pretplate i narudžbe/Bestellungen:
Ana Drežnjak

Tisak/Druck:

DENONA d.o.o., Zagreb

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: e 16,-
za ostale europske zemlje: e 22,-
za prekomorske zemlje: e 35,-
Bankverbindung:

Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse
IBAN:

DE96 5005 0201 0000 1290 72
SWIFT-BIC: HELADEF1822

Zadnja stranica:

snimio: A. Polegubić

IZDVOJENO

Tužalike kamenja hrvatske pustinje

Tonči Matulić, „Tužalike kamenja hrvatske pustinje“ (Pomirenje i duhovna obnova u svjetlu proročke i kritičke raščlambe stanja duha i svijesti suvremenoga hrvatskog društva), Glas Koncila, Zagreb, 2010. 440 str.

Nakon što je 2009. godine Matulićeva knjiga „Metamorfoze kulture“ nagrađena prestižnom nagradom Hrvatska knjiga godine, autor se upustio u avanturu teološke prosudbe hrvatske sadašnjosti te je tako nastala ova knjiga naslova „Tužalike kamenja hrvatske pustinje“.

Osim opširna uvoda i kraćeg zaključka te dodatnih kazala, knjiga se sastoji od ukupno četrnaest poglavlja raspoređenih u četiri dijela u kojima autor tematizira aktualna društvena, politička, gospodarska te crkvena događanja i previranja. Svrha knjige, istaknuo je Matulić u uvodu, jest služenje čovjeku, ponajprije kršćanskoj duši – kršćaninu koji stoji pred mnogim složenim izazovima u suvremenom društvu. Ukazujući na prijeponu oko uloge i mjesta kršćanina i Crkve u hrvatskom društvu, Matulić poziva na kršćansku odgovornost za izgradnju bolje političke zajednice i društva, naznačujući put kojim treba ići.

Povod za nastanak knjige jest fenomen trećega hrvatskog predsjednika, izabranog na posljednjim predsjedničkim izborima. No knjiga se ne bavi njime osobno, premda njegovu osobu nije uvijek jednostavno odvojiti od fenomena kojima se knjiga bavi: prvo, treći hrvatski predsjednik uvjerljivo je pobijedio protukandidata koji nije skrivao svoje katoličko opredjeljenje i drugo, njegovo izjašnjavanje za nevjernika tj. agnostika koje je pred same izbore u dijelu vjerničke javnosti izazvalo određenu paniku i nerazborite reakcije.

Motiv za nastanak knjige jest stanje duha i svijesti suvremenoga hrvatskog društva pri čemu se neizbježno misli na stanje duha i svijesti naše kršćanske duše koja je metafora za kršćanski život ili život kršćanina u konkretnim povijesno-društvenim okolnostima. Budući da hrvatska politička zajednica i društvo prolaze kroz duboku duhovnu krizu, autor ponajprije pokušava zaviriti u kršćansku dušu i pro-

niknuti uzroke njezine trenutne obamrlosti i tjeskobe. Hrvatsko je društvo kršćansko tj. katoličko društvo te je posljednično duboka duhovna kriza hrvatskog društva istodobno i duboka duhovna kriza kršćanske duše. Prepoznavanje pravih uzroka krize ne treba očekivati od ekonomskih i financijskih stručnjaka već se prave uzroke krize može otkriti samo metodom koja je vlastita duhov-

nom istraživanju. Dijagnosticiranje stanja duha i svijesti neizostavno uključuje u sebi dijagnosticiranje stanja duha svijesti naše Crkve, budući da kršćaninova duša nije tek puka metafora, nego živa teološka stvarnost.

Recenzent Ivan Bodrožić istaknuo je kako je u knjizi „veoma izražena ekleziološka nota i produbljenje shvaćanja Crkve. Autor je sklon vrlo kritičkom preispitivanju stava vjernika i Crkve prema drugima, a ne drugih prema Crkvi. Crkva, ako želi biti prava Crkva – zajednica Kristovih vjernika, mora ići putem obraćenja, pomirenja, čišćenja pamćenja i biti iznad revanšizma i uzvratanja istom mjerom, pa i onda kad su joj povijesno nanese nepravde“.

Izvor: www.glas-koncila.hr

• UDBINA:

Blagoslovljena Crkva hrvatskih mučenika

str.

6

• STUDIJSKO PUTOVANJE U ITALIJU:

Duhovne i kulturne vrijednosti Italije

str.

10

• HKM ENNEPETAL-LÜDENSCHIED:

Četiri misijska desetljeća

str.

8

IZ CRKVE U DOMOVINI:

Papa Benedikt XVI. u Velikoj Britaniji

Vrhunac pohoda pape Benedikta XVI. Velikoj Britaniji bila je svečana misa s proglašenjem blaženim kardinala Newmana.

4

KRŠĆANI U SUVREMENOM SVIJETU:

Sakramenti kršćanske inicijacije

U inicijaciji je riječ o tri različita, ali ne odvojena vidika istoga otajstva Krista.

12

SVIJET MLADIH – JUGENDWELT:

Priča o sv. Tarziciju

Tarzicije je živio u teškom vremenu, u drugoj polovici 3. stoljeća, u vrijeme žestokih progona kršćana u Rimu. Zaštitnik je ministranata.

23

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

P. Josip Bebić: *Gott das allerhöchste Gut*

Adolf Polegubić: *Eine Studienreise nach Italien*

13–14

„Problem samačkog života bit će sve prisutniji, a pastoralna dimenzija tog fenomena bit će sve više izazov.“

Pred izazovom samaštva

Čovjek je biće upućeno na druge i sve je primio od drugih: život s unutarnjom kompozicijom od Stvoitelja i roditelja, uvjete za razvoj, spoznaje, kulturu, vrijednost. Čovjek nije moguć bez drugih. Ali u čovjeka je upisan poziv na ljubav, sebedarje, zajedništvo, napose ono bračno i obiteljsko. On je i iz tog vida upućen na druge, drugoga. Čovjek je biće koje u svojim unutarnjim i vanjskim silnicama ipak izabire, slaže misli i želi biti svoj, original. I na kraju, čovjek ipak stoji u rascjepu između biti svoj, samostalan i biti zajedništvo. U srži bića ostaje sam pred i prema mnogima i prema Bogu. No, jedno je temeljno, da on jest samac, ali nije osamljen. S jedne strane čovjek je Božje voljeno biće, kojeg on služi i traži, ali osjeća da ga i Bog traži i brine se o njemu, istaknuo je dr. Pero Aračić u tekstu, ovih dana objavljenog zbornika radova s pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe o temi teološkog promišlja-

nja o pastoralu samaca, održanog prošle godine u Vinkovcima. To je prvi takav skup u domovinskoj Crkvi. Da val samaštva sve više zapljuskuje suvremenike, nije potrebno posebno isticati. O uzrocima i posljedicama samačkog života na skupu su govorili istaknuti teolozi i znanstvenici, a pastoralno osoblje i u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama sve se više suočava s tim problemom. „Razmatranje pokazuje da će problem samačkog života biti sve prisutniji. Pastoralna dimenzija razmatranog fenomena sve više će biti izazov“, ističe demograf dr. Anđelko Akrap. Crkva i društvo sve više stoje pred tim suvremenim izazovom „budući da je samački život u objektivnoj suprotnosti s logikom kršćanske vjere“, kazao je dr. Ivica Raguž. Može se zaključiti s dr. Aračićem, kako se pastoral samaca može kvalitetno dogoditi i događati, kroz temeljitu reviziju i reorganizaciju sadašnjeg crkvenog djelovanja.

Urednik

Iz delegatovog Duhovnog poticaja

Bog najveća vrednota

Cijenjene čitateljice i čitatelji! Nigdje na svijetu kao na prostoru današnje Italije nisu se donosile važne odluke za kršćanstvo, posebice katoličanstvo, gdje su nastala neprocjenjiva umjetnička djela brojnih umjetnika i kulturnih stvaratelja svih profila. Kršćanstvo je stoljećima naučavalo da je Bog najveća vrednota, da nam se nesebično daje u svom Sinu Isusu. Kršćanstvo se na prostoru čitavog Rimskog carstva širilo munjevitom brzinom. Kakva bi bila povijest talijanskog naroda, da kršćanstvo nije pustilo duboke korijene te mu skoro dva tisućljeća davalo nadahnuće? Italija prednjači stvaralačkim genijima, koji su čitavom svijetu ostavili neprocjenjivu duhovnu, kulturnu i umjetničku baštinu. Skupina svećenika, pastoralnih suradnika/-ka i tajnica biskupije Mainz (31 osoba) divila se tim dragocjenostima. Zahvaljujući Berndu Krämeru iz biskupije Mainz koji je i ove godine za svećenike, pastoralne su-

radnice/-ke i druge službenike koji djeluju u zajednicama drugih materinskih jezika u toj biskupiji organizirao studijsko putovanje u Italiju, razgledavali smo nekoliko gradova (vidi str. 14). Zahvalu upućujem g. Krämeru, njegovoj tajnici, Hildegard Hay, talijanskom svećeniku Paulu Manfrediju i njegovim suradnicima kao suorganizatoru. Produčili smo prijateljstvo, svaki dan smo slavili sv. misu i divili se stvaralačkom duhu talijanskog naroda, na koje je kršćanstvo ostavilo neizbrisiv trag. Kršćanstvo se iz Italije širilo diljem svijeta – od 7. stoljeća i među Hrvatima. Sudijska skupina biskupije Mainz je svjedok da nas Italija zaista uvijek iznova zadivljuje svojim ljepotama, umjetninama i umjetničkim zdanjima, velikanima i umjetnicima. Odsjeli smo to i u mjestu Milano Marittima, gdje je postavljen prvi mehanički sat, pomoću kojega se počelo „živjeti“ novim vremenom, zvanim „novo doba“.

Vaš fra Josip Bebić, delegat

Europa ima kršćansku dušu

Vrhunac pohoda pape Benedikta XVI. Velikoj Britaniji bila je svečana misa s proglašenjem blaženim kardinala Newmana.

Zbog svoje kršćanske baštine, koja je snažna i na britanskom otoku, Europa ima kršćansku dušu. Rekao je to papa Benedikt XVI. u srijedu 22. rujna na redovitoj audijenciji u srijedu, koju je posvetio svome pohodu Velikoj Britaniji.

Papa je pojasnio da je riječ bila o službenom pohodu, ali istodobno i o „hodočašću u srce povijesti i sadašnjosti naroda bogatog kulturom i vjerom“. Neposredno nakon toga, upozorio je da je riječ o povijesnom pohodu koji je obilježio novu važnu fazu u dugoj i složenoj povijesti odnosa između Ujedinjenog Kraljevstva i Svete Stolice. Glavni cilj pohoda bio je, dakako, proglašenje blaženim kardinala Johna Henryja Newmana, jednoga od najvećih Engleza novijega doba, sjajnoga teologa i čovjeka Crkve. Prema Papinoj procjeni, upravo je svečanost beatifikacije bila središnji dio apostolskoga putovanja, nadahnutog geslom novoga blaženika: „Srce govori srcu“. A Papa je u četiri intenzivno provedena dana imao priliku govoriti upravo srcima stanovnika Ujedinjenoga Kraljevstva, a oni su govorili njegovome srcu, osobito prisutnošću i svjedočenjem vjere na misama na kojima su se okupljali u velikome broju. Kršćanska je baština, prema sudu Benedikta XVI., još uvijek jaka u toj zemlji i još je uvijek aktivna u svakome dijelu društvenoga života. Papinu pohodu posebno se radovala katolička manjina koja se visoko cijeni, unatoč nekim očitim zakonskim diskriminacijama. Njihovo svjedočenje osobito je snažno na polju služenja najslabijima i najsiriomšnjima u britanskom društvu.

Papa s kraljicom

Već je na prvome susretu u povijesnom škotskom glavnome gradu Edinburghu 16. rujna s kraljicom Elizabetom II. bila vidljiva srdačna dobrodošlica. I Papin i kraljičin govor bili su usmjereni na prepoznavanje nekih dubokih zabrinutosti za opće dobro svih naroda svijeta i za ulogu kršćanskih vrednota u društvu. U Edinburghu se Papa mogao diviti i umjetničkim ljepotama, koja su svjedočanstvo bogate tradicije i dubokih kršć-

anskih korijena. Kršćanska je poruka postala sastavnim dijelom jezika, misli i kulture naroda britanskih otoka, rekao je Papa upozoravajući i na važnu ulogu koju Velika Britanija ima na međunarodnom planu. Kasnije istoga dana Papa posjetio Glasgow, grad

Kardinal Newman kojega je Papa proglašio blaženim

prepun prekrasnih parkova i mjesto prve mise na pohodu upravo u jednoj od njih – parku Bellahouston.

Vjera i odgovorni građani

Sljedećega je dana, 17. rujna, Benedikt XVI. započeo svoj pohod Londonu. Tamo se prvo susreo sa „svijetom katoličkoga odgoja, koji ima važnu ulogu u obrazovnom sustavu te zemlje. U istinskom obiteljskom ozračju govorio sam odgojiteljima, podsjećajući na važnost vjere u formaciji zrelih i odgovornih građana. Brojnim adolescentima i mladima, koji su me primili sa simpatijom i poletom, predložio sam da ne slijede ograničene ciljeve, zadovoljavajući se ugodnim odlukama, nego da ciljaju na nešto veće, to jest na traganje za pravom srećom koja se nalazi samo u Bogu.“ Potom se Sveti Otac susreo s odgovornima drugih religija i pozvao na dijalog. Brat-ski posjet nadbiskupu Canterburyja, anglikanskome primasu Rowanu Williamsu, Papa je iskoristio za ponovno

isticanje zajedničkog napora u svjedočenju kršćanske poruke koji povezuje katolike i anglikance. Nakon toga je uslijedio jedan od najznakovitijih posjeta apostolskoga pohoda: susret s predstavnicima britanskih političkih, diplomatskih, akademskih, vjerskih, kulturnih i gospodarskih ustanova u salonu Britanskoga parlamenta. U istome svečanom okruženju, Papa je otišao u Westminstersku opatiju i kao rimski Prvosvećenik i nasljednik svetoga Petra po prvi puta stupio na mjesto bogoštovlja, simbola drevnih kršćanskih korijena Britanije. Tamo je s kršćanskim zajednicama molio Vječnju molitvu.

U subotu ujutro 18. rujna susreo se s britanskim premijerom, te započeo niz susreta s političarima. Nakon toga je slavio misu u westminsterskoj katedrali, posvećenoj Predragocjenoj Krvi Kristovoj. „Velika je moja radost jer sam se susreo s velikim brojem mladih koji su sudjelovali na misi i izvan katedrale“, istaknuo je Sveti Otac koji se u Apostolskoj nuncijaturi susreo s nekim žrtvama spolnih zloporaba klera i redovnika.

Beatifikacija kardinala Newmana

Vrhunac pohoda bila je svečana misa s proglašenjem blaženika kardinala Newmana, kojoj je prethodilo molitveno bdijenje u Hyde Parku, u ozračju „duboke sabranosti“. Mnóstvu vjernika Papa je na srce stavio sjajan lik kardinala Newmana, intelektualca i vjernika, čija se duhovna poruka može sažeti u svjedočanstvu da put savjesti nije zatvaranje u vlastito „ja“, nego otvorenost, obraćenje i poslušnost Kristu, koji je Put, Istina i Život. Misa je proslavljena u Birminghamu, a na njoj su sudjelovali i brojni hodočasnici iz Irske, kao i biskupi s kojima se susreo Sveti Otac. Svojim je pohodom Benedikt XVI. ohrabrio britanske katolike i potaknuo ih da i dalje brane nepromjenjive moralne istine koje pojašnjava i potvrđuje evanđelje. No, Papa je istodobno govorio srcima svih stanovnika britanskih otoka, ne isključujući nikoga.

M. K.

Važnost nedjeljne mise

„Bez nedjeljne mise ne možemo živjeti kao kršćani“, kazao je u propovijedi kardinal Josip Bozanić na Trsatu.

Plenarno 40. zasjedanje Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) održano je u Zagrebu. Kako je, najavljujući zasjedanje, istaknuo potpredsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija kardinal Josip Bozanić ono je osnovano na tragu Drugoga vatikanskog sabora, sa željom boljeg povezivanja eu-

jemski biskup mons. Đuro Gašparović te pomoćni biskup đakovačko-osječki mons. Đuro Hranić održana je 20. rujna u prostorijama župnog doma u župi sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici.

Redovnički tjedan u organizaciji Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara (HKVRP) i Hrvatske unije viših redovnih poglavara (HUVRP)

možemo bez nedjelje, ne možemo živjeti bez euharistijskog susreta s uskrslim Gospodinom. Bez nedjeljne mise ne možemo živjeti kao kršćani.”

Obljetnica smrti službenice Božje Klare Žižić, utemeljiteljice Družbe sestara franjevačka od Bezgrešne, proslavljena je 21. rujna u franjevačkoj crkvi u Šibeniku.

Teološko-pastoralni tjedan za svećenike Riječke metropolije održan je 20. rujna na Teologiji u Rijeci. Sve je pozdravio kancelar Teologije riječki nadbiskup i metropolit dr. Ivan Devčić.

Snimka: IKA

Misno slavlje predvodio je kardinal Bozanić u koncelebraciji s nadbiskupom Devčićem i biskupima Riječke metropolije

ropskih biskupa i europskih biskupskih konferencija. CCEE je osnovano 23.–24. ožujka 1971. godine u Rimu. Vijeće ima 33 člana, predsjednika biskupskih konferencija u europskim zemljama, a pridruženi članovi su nadbiskup Luksemburga, nadbiskup Monaka i nadbiskup Moldavije. Ovogodišnje zasjedanje okupilo je 75 sudionika među kojima je 45 nadbiskupa i 10 kardinala. Na zasjedanju je sudjelovao i apostolski nuncij Svete Stolice pri EU nadbiskup Andre Dupuy, stalni promatrač Svete Stolice pri Vijeću Europe nadbiskup Aldo Giordano te predsjednik i tajnik CO-MECE-a. Sudjelovao je i pročelnik Kongregacije za biskupe kardinal Marc Ouellet, kojem je to prvi susret s predsjednicima biskupskih konferencija Europe izvan Rima.

Metropolijska sjednica biskupa Đakovačko-osječke crkvene pokrajine kojoj je predsjedao mons. dr. Marin Srakić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit, a sudjelovao je požeški biskup mons. Antun Škvorčević, sri-

držan je u Zagrebu i Splitu. Na zvršetku u Splitu splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić izrazio je redovnicima zahvalnost za njihovo svjedočenje u Crkvi i domovini, a na poseban način u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji.

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić primio je u četvrtak 23. rujna u Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu u nastupni posjet veleposlanika Republike Kosovo u Republici Hrvatskoj mr. Valdeta Sadikua.

10. obljetnica Riječke nadbiskupije

Riječka nadbiskupija proslavila je 10. obljetnicu euharistijskim kongresom na Trsatu u nedjelju 26. rujna. Misno slavlje predvodio je kardinal Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup, u zajedništvu s riječkim nadbiskupom i metropolitom Ivanom Devčićem i biskupima Riječke metropolije. Kardinal Bozanić u propovijedi je istaknuo važnost nedjeljne mise za vjernike. „Ne

Franjevac – pomoćni biskup banjolučki

Pod geslom „Po dobrostivosti Božjoj evo me“, član Franjevačke provincije Bosne Srebrne mons. dr. fra Marko Semren zaređen je za pomoćnog banjolučkog biskupa u subotu 17. rujna u dupkom punoj katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci. Sveti otac Benedikt XVI. imenovao ga je 15. srpnja pomoćnim biskupom banjolučkim i naslovnim biskupom nekadašnje biskupije Abaradira u Sjevernoj Africi. Prvom u povijesti biskupskom ređenju u Banjoj Luci, na čelu s glavnim zaređiteljem banjolučkim biskupom mons. dr. Franjom Komaricom te suzaređiteljima: nadbiskupom, metropolitom vrhbosanskim kardinalom Vincom Puljićem i apostolskim nuncijem u BiH nadbiskupom Alessandrom D'Errićom, nazočili su nadbiskupi i biskupi iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Slovenije, te brojni svećenici, redovnici, redovnice, bogoslovi, sjemeništarci, brojni vjernici iz rodne biskupove župe Bila, zatim iz drugih krajeva Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Uz glavnog zaređitelja nazočni su bili nadbiskupi: Marin Srakić, Stanislav Hočevar, Franc Kramberger, Marin Barišić, Želimir Puljić, zatim biskupi Ratko Perić, Janos Penzes, Antun Škvorčević, Đuro Gašparović, Vlado Košić, Pero Sudar, Valentin Pozaić. Uz izaslanike drugih biskupija i institucija nazočio je provincijal Bosne Srebrne fra Lovro Gavran, iz čije je provincije imenovan novi biskup.

A.O.

UDBINA

Blagoslovljena Crkva hrvatskih mučenika

Misno slavlje, na kojem se okupilo 15 tisuća vjernika, predvodio je vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s desetoricom biskupa i dvije stotine svećenika.

Na Udbini je u subotu 11. rujna u nazočnosti oko 15 tisuća hodočasnika proslavljen Dan hrvatskih mučenika koji je ove godine bio u znaku blagoslova Crkve hrvatskih mučenika. Misno slavlje predslavio je vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, a u koncelebraciji je bilo deset biskupa te dvije stotine svećenika. Uz domaćeg ordinarija Milu Bogovića suslavili su riječki nadbiskup Ivan Devčić, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, šibenski biskup Ante Ivas, porečko-pulski biskup Ivan Milovan, vojni ordinarij Juraj Jezerinac, varaždinski biskup Josip Mrzljak, požeški biskup Antun Škvorčević i umirovljeni nadbiskup Ante Jurić. U koncelebraciji je bio i novoimenovani ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu i delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić.

Biskup Mile Bogović na početku je izrazio zadovoljstvo završetkom radova na Crkvi hrvatskih mučenika, memorijalnom obilježju nacionalnog karaktera. Cilj je da projekt bude izraz vjere i kulture i da nas povezuje s našim korijenima. Crkva uključuje muzej i knjižnicu u kojoj je već donacija biblioteke Kaje Pereković. Tvrdavski izgled crkve u pravcu Krbavskog po-

Uručenje ključa biskupu Bogoviću od strane predstavnika graditelja konstruktora Željka Žderića

Snimka: IKA

lja ukazuje na braniteljski karakter naše povijesti, a graditeljska predložka po crkvi Sv. Križa u Ninu ukazuje da baštinimo i dio bizantske umjetnosti prema čemu se približava vjerskoj praksi i drugih crkava. Uslijedio je simbolički čin uručenja ključa biskupu Bogoviću od strane predstavnika graditelja Konstruktora Željka Žderića nakon čega je biskup Bogović blagoslovio unutrašnjost crkve.

Kardinal Vinko Puljić je nakon pozdrava i čestitki biskupu Bogoviću

tu spomen crkvu istaknuo kao najbolji način čuvanja sjećanja i pamćenja na sve naše pretke jer, kako je rekao, postoji opasnost da polako zaboravljamo svoje korijene. U tome nam pomaže i suvremena tehnika, pratimo samo crne kronike i svi su okrenuti su-trašnjici. Ova crkva želi probuditi svijest i stvoriti odgovornost za one koji su dali život za „krst časni i slobodu slavnu“, među kojima prednjače naši mučenici Nikola Tavelić, Marko Križevčanin i Alojzije Stepinac. Nismo baš narod koji zna vrednovati svoje velike, primijetio je kardinal Puljić. Crkva hrvatskih mučenika će nas vratiti našim velikanima da ih znamo vrednovati, u njih se ugledati te ne zaboraviti svoje korijene. Ta će crkva pripomoći da pamtimo i one koji nisu proglašeni mučenicima, a dali su svoje živote za svoju domovinu i narod. Njih je čitava plejada od turskih vremena preko „oslobađanja“ nakon Drugog svjetskog rata pa do Domovinskog rata. Ovo neka bude svetište zahvalnosti i učionica povijesti, kao što je prošle godine na ovom mjestu izrekao biskup Želimir Puljić i bio bih sretan da se to ostvari, rekao je kardinal Puljić te se zapitao: Zašto imamo u sebi tako malo kršćanske ra-

Iz Kraljeve Sutjeske pristigli su vjernici u narodnim nošnjama

**Vjernici pred velebnim zdanjem
udbinske crkve**

knjigu, to je narod koji je 45 godina nakon Drugog svjetskog rata prenosio vrednote na svoju djecu i to je narod kojeg politički moćnici ne poštuju. Biskup je na kraju zahvalio svim zaslužnima kod održavanja misnog slavlja, a posebno fra Draženku Tomiću koji je pred pet godina svojim dolaskom u biskupiju najavio gradnju crkve blagoslovom kamena temeljca, a danas je svjedočio završetku gradnje crkve.

dosti, sumorno i tmurno lice? Ne budimo ljudi mržnje već ljudi ljubavi. Ponekad se moramo zacrvjenjeti kada vidimo koliko je mržnje u nas katolika. Pođimo u školu križa i učimo ljubiti. Tko to ne radi, promašio je život. Ponašajmo se tako da se naši sveci ne stide svojih potomaka, rekao je vrhbanski nadbiskup u homiliji.

U završnom govoru na kraju mise biskup Bogović je izrazio osjećaj zadovoljstva gradnjom Crkve hrvatskih mučenika premda je tijekom posljednjih pet godina bio napadan. Kao glavne suradnike istaknuo je Ivana Vukića, Nikolu Turkalja i fra Nediljka Knezovića. Gradnjom ove crkve osje-

Hrvatski barjak na hrvatskoj Udbini

tio sam podršku i zajedništvo naroda u Hrvatskoj i inozemstvu, to je narod kojem sam posvetio svoju posljednju

Posebno mu zahvaljujem na pet godina provedenih u biskupiji na mjestu tajnika i kancelara kao i njegovoj Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji kojoj se vraća. Biskup je na kraju pozvao Crkvu i državu da prevladaju moralnu recesiju te da svima iz raznih jama pronađenih posljednjih godina, ali i desetljeća i stoljeća na Krbavskom polju podno Crkve hrvatskih mučenika, izgrade zajedničko grobište.

Na kraju je govorio ličko-senjski župan Milan Jurković koji je zahvalio biskupu Bogoviću što nije odustao od projekta gradnje crkve unatoč brojnim napadima što je dokaz da Hrvati pokorno, strpljivo i dostojanstveno izvršavaju svoje ciljeve. Predsjednik Hrvatskog Sabora Luka Bebić je istaknuo da je gradnjom CHM-a ispravljena povijesna nepravda te poručio: „Ovo neka bude i mjesto prisjećanja povrede ljudskih prava hrvatskog naroda od strane zavojevača“, te pozvao da to bude svetište mira. IKA

Snimke: J. Bebić

Među okupljenima bilo je više skupina mladih

HKM ENNEPETAL-LÜDENSCHIED

Četiri misijska desetljeća

Hrvatska katolička misija Ennepetal-Lüdenscheid osnovana je u kolovozu 1970., a danas broji 1500 vjernika.

Hrvatska katolička misija Ennepetal-Lüdenscheid (Büttenbergstr. 30, 58256 Ennepetal; telefon: 02333 89842; telefax: 02333 838448; e-mail: kroatische.gemeinde.luedenscheid@bistum-essen.de; mini-centar: Dazinger Weg 92a, 58511 Lüdenscheid) osnovana je u kolovozu 1970., a danas broji 1500 vjernika. Sjedište misije danas se nalazi u Ennepetalu, a prije nekoliko godina nalazilo se u Lüdenscheidu.

Svečana proslava obljetnice misije

U subotu 25. rujna misija je proslavila je 40. obljetnicu postojanja. U tom je povodu svečano zahvalno misno slavlje u crkvi sv. Josipa i Medarda u Lüdenscheidu predvodio generalni vikar Mostarsko-duvanjske biskupije mons. dr. Tomo Vukšić u koncelebraciji s voditeljem misije vlč. Brankom Šimovićem, u ime Biskupije Essen prelatom dr. Wilhelmom Josefom Tolksdorfom, domaćim njemačkim župnikom i dekanom Johannesom Broxtermannom, prethodnim voditeljima misije o. Bernardom Rubinićem i o. Markom Vrgočem, predstavnikom regije voditeljem HKM Moers fra Lukom Šarčevićem te s još četiri svećenika, dok se više svećenika, redovnika i pastoralnih suradnika i suradnika pridružilo proslavi u dvorani.

Sve je na početku pozdravio vlč. Šimović koji je istaknuo kako je dos-

tojno da proslava započne misnim slavljem u zahvalu Bogu za sve što je dobra učinio u toj hrvatskoj misiji.

Mons. Vukšić je u propovijedi podjestio kako je kršćanstvo vjera koja je bitno označena poviješću, a time trajanjem u vremenu. „Vrijeme je prostor u kojem se ne samo događa

hrvatskim jezikom, posreduje spasenje Isusa Krista. I to je osnovni razlog i svrha našega večerašnjeg molitvenog sastanka. To se sasvim lijepo uklapa u običaj koji oduvijek vlada u kršćanstvu da se vjernici radosno podsjećaju na važne trenutke svoje povijesti spasenja.“

Misno slavlje za proslavu 40. obljetnice misije predvodio je mons. Tomo Vukšić

spasenje svijeta i naše spasenje, nego i samo spasenje ima svoju povijest, a vrijeme u kojem se živi istovremeno je spasenjsko jer je Krist sišao u vrijeme i sam ima svoju povijest. Stoga je u naravi kršćanske vjere slaviti važne događaje iz povijesti spasenja. Jer je svaka župna zajednica, pa i ova, mjesto u kojemu se dijele sredstva spasenja, i ova hrvatska katolička zajednica-misija time i jest mjesto spasenja za sve koji se u njoj okupljaju. Mi večeras slavimo 40-u obljetnicu otako se ovdje vjernicima, koji govore

Zahvalnost njemačkoj Crkvi

Kazao je kako vjernici katolici koji govore hrvatskim jezikom veliku zahvalnost duguju Katoličkoj Crkvi u Njemačkoj, koja ih je ne samo primila kao braću i sestre u vjeri nego im i omogućila da svoju vjeru prakticiraju i slave Boga na svome materinskom jeziku. „Sve njemačke biskupije su prema svojim mogućnostima omogućile da dođu svećenici njihova jezika, da ih pastoralno prate. Vjernicima i svećenicima dane su na raspolaganje crkve i drugi pastoralni prostori kako bi slavili službu Božju i druge kulturne događaje. Tako je bilo i u Biskupiji Essen na čijem području već 40 godina djeluje ova misija. Stoga večeras molimo mons. Tolksdorfa, odgovornoga za pastoral u Biskupiji Essen, da biskupu mons. dr. Franzu-Josefu Overbecku prenese naše iskrene izraze zahvalnosti za sve što je ova biskupija posredstvom njega i njegovih prethodnika učinila za hrvatske katolike“, istaknuo je mons. Vukšić koji je tijekom akademije u župnoj dvorani prenio pozdrave hrvatskih domovina Hrvatske i Bosne i Hercegovine i domovinske Crkve te je potaknuo okupljene da

Okupljeni u dvorani za vrijeme akademije

djeluju na tome da barem jednu od hrvatskih misija u Njemačkoj preuzme dijete koje su Hrvati rodili u Njemačkoj, a pokoju i njemačku župu.

Misno slavlje svojim sviranjem i pjevanjem uveličala je obitelj Peulić iz Wuppertala, te pratnjom na orguljama Christian Werner.

Akademija s bogatim programom

Nakon misnog slavlja u dvorani župe sv. Josipa i Medarda održana je prigodna akademija u povodu 40. obljetnice misije. Na početku su intonirane hrvatska i njemačka himna u pratnji tamburaškog sastava „Biser-nica“ pod vodstvom Samira Vidovića. Potom je sve pozdravio predsjednik misijskog vijeća Mile Šalić. Misija je predstavljena riječju i slikom. Tekst je napisao vlč. Šimović, a čitala je Nataša Samaržija. Potpom je dvije pjesme otpjevala Snježana Peulić iz Wuppertala. O tome kako su doživjele svo-

Na ministrante se uvijek može računati

ju hrvatsku misiju govorile su Jana Franziska Gerhardt i Nina Vidović. Tijekom večeri prigodnu riječ uputili su mons. Vukšić, mons. Tolksdorf, vlč. Broxtermann, u ime grada Lüdenschaida Ursula Mayer, Hrvat zastupnik u parlamentu pokrajine Gornja Rajna i Vestfalija Gordan Dudaš, u ime de-

legata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, fra Josipa Bebića, dr. Adolf Polegubić i konzul Generalnog konzulata RH iz Düsseldorfa Tihomir Kujundžić. Nastupio je i tamburaški sastav „Biser-nica“. Hrvatske narodne plesove izvele su djeca iz Lüdenschaida i Ennepetala i folklorna skupina mladih iz Ennepetala pod vodstvom Zorana Mihaljevića. Na kraju je riječi zahvale uputio vlč. Šimović. Program je vodila Marijana Alilović, a u zabavnom programu nastupila je skupina Bruno Band.

Vlč. Šimović prvi voditelj misije

Do 1970. za Hrvate na području biskupija Essen, Münster, Paderborn pastoralno je skrbio pok. vlč. Franjo Lodeta. Pastoralno djelovanje s Hrvatima na području misije započeo je vlč. Šimović 1970. dok je bio kapelan u njemačkoj župi sv. Josipa i Medarda u Lüdenschaidu, te je za vlč. Šimovića osnovana misija. U tome mu je potporu dao njemački župnik. Kasnije su misiju vodili franjevci trećoreci o. Đuro Lulić, o. Bernard Rubinić i o. Marko Vrgoč. Vodstvo misije opet preuzima vlč. Šimović 1993., koju vodi do danas. Misa se u Ennepetalu u crkvi sv. Martina slavi nedjeljom i blagdanom u 10.30, a u Lüdenschaidu u crkvi sv. Josipa Medarda u 13 sati. Radnim danom se misna slavlja u Ennepetalu slave utorkom u 17 sati i subotom u 11 sati, a petkom u Lüdenschaidu u 16 sati, nakon čega je vjeronauk. U misiji djeluje tajnica Ivanka Krause. Misija se proteže na više na pola biskupije Essen, a obuhvaća 20-ak gradova i gradića na tom području.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Voditelj misije vlč. Branko Šimović s djecom i mladima

Vjernici za misnog slavlja u crkvi sv. Josipa i Medarda u Lüdenschaidu

STUDIJSKO PUTOVANJE U ITALIJU, 13.–18. RUJNA 2010.

Duhovne i kulturne vrijednosti Italije

Studijsko putovanje u Italiju za pastoralne djelatnike zajednica drugih materinskih jezika u biskupiji Mainz održano je od ponedjeljka 13. do subote 18. rujna, predvođeno referentom dušobrižništva tih zajednica u Biskupiji Mainz Berndom Krämerom. Na putovanju je bio i delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj i nedavno izabrani ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josip Bebić, a iz biskupije Fulda voditelj Hrvatske katoličke misije Hanau o. Ivan Kovačević. Od 31 sudionika najviše je bilo Hrvata, njih četrnaest. Na putovanje se krenulo autobusom iz Offenbacha na Majni te se putovalo preko Švicarske do Italije gdje su se smjestili u Kući za odmor Stella Maris u Milano Marittima kod Ravenne, na samoj obali Jadranskog mora, koju vode franjevci.

U utorak 14. rujna išlo se na cjelodnevno razgledavanje Ravenne. Posjetili su povijesnu jezgru grada i baziliku Sv. Apolinara u Classe i Teodorikov mauzolej. Razgledali su i crkve Sv. Vitala, mauzolej Gala Placidia, Danteov grob, crkvu Sv. Franje, katedralu, muzej Nadbiskupije. Od brojnih umjetnina i vrijednosti posebnu pozornost su plijenili dragocjeni mozaici po kojima je Ravenna nadalesko poznata. U srijedu 15. rujna bi-

Za misnog slavlja u marijanskom svetišlu Loretu

lo je organizirano putovanje u Urbino i San Leo. Bila je to prigoda posebno se upoznati s katedralom i nacionalnim muzejom Marke u dvoru Ducale. U tom je gradu i Raffaelova rodna kuća. Grad je sagrađen u renesansnom stilu, a danas je u njemu veliki broj studenata. Dvor Ducale predstavlja posebno značenje grada. U dvoru je nacionalna galerija Marka, jedan od

najvažnijih talijanskih muzeja tog dijela zemlje. U popodnevnom se satima išlo u San Leo u kojem je poznata rimsko-lombardska katedrala iz 12. stoljeća i poznati dvorac. Mjesto je dobilo ime po sv. Leonu koji je zajedno sa sv. Marinom po kojem je nazvana Republika San Marino, po predaji, u 4. stoljeću djelovao u tom dijelu Italije, a došli su u Italiju s hrvatskih obala, s Raba. U vjerskom životu Italije na poseban je način poznato svetište „Sveta Kuća iz Loreta“, za koje je rekao papa Ivan Pavao II. da je prvo međunarodno svetište posvećeno Blaženoj Djevici Mariji i istinito marijansko srce kršćanstva. Sudionici putovanja su svetište posjetili u četvrtak 16. rujna u kojem se i slavila misa. Loretsko svetište prema drevnoj tradiciji čuva Gospinu nazaretsku kuću. Prema tradiciji, 1291. kad su križari istjerani iz Palestine, kamena Marijina kuća bila je prenesena „andeoskim zahvatom“ najprije na Trsat u Hrvatsku, a potom na područje Loreta 10. prosinca

Grad Urbino je cijeli renesansni spomenik kulture

1294. Danas se sve više potvrđuje hipoteza prema kojoj je kameenje sv. Kuće bilo preneseno u Loreto ljudskom inicijativom, brodom. U popodnevnim satima putovalo se u Republiku San Marino ispod Apenina. Posjet državi započinje na Trgu slobode s prekrasnim pogledom. Posebnu pozornost plijeni bazilika Sv. Martina sa svojim klasicističkim pročeljem. U petak 17. rujna sudionici putovanja posjetili su Bolognu, glavni grad regije Emilia Romagna i provincije Bologna, poznato sveučilišno središte s oko 380.000 stanovnika. U samom središtu na Velikom trgu brojne su kulturne i crkvene građe-

Dojmljiv je bio i boravak u Republici San Marino

Sudionici su se u Ravenni divili mozaicima

Putovanje je suorganizirao voditelj Talijanske katoličke misije iz Offenbacha vlč. Paulo Manfredi, koji zbog iznenadne bolesti nije mogao sudjelovati na putovanju. Misna slavlja tijekom putovanja predvodili su vlč. Luciano Candiolo iz Bensheima, delegat o. Bebić i o. Alfio Filippi, direktor izdavačke kuće oca dehonijana u Bologni, koji je sudionike na putovanju upoznao sa znamenitostima toga dijela Italije.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Gospa od Loreta

vine. Tu je i poznati dvor kralja Enca, kao i crkva Sv. Petronija. Između ostalog, sudionici su se upoznali i s bazilikom Sv. Stefana kao i s dva kosa tornja – Garisenda i Asinelli. Bologna je grad prijatelj s glavnim gradom Hrvatske Zagrebom od 5. svibnja 1963. Poznat je i po dugim gradskim arkadama. Na putu prema Njemačkoj toga su dana posjetili galeriju Ferrari u Maranello u provinciji Modena u regiji Emilia-Romagna. Sudionici su se na svoja odredišta vratili u subotu 18. rujna.

Dva kosa tornja u Bologni – Garisenda i Asinelli

Piše:
s. Nela
Gašpar

Sakramenti kršćanske inicijacije

„Bivamo kršteni i potvrđeni kako bismo mogli sudjelovati u euharistiji“ (papa Benedikt XVI.).

I nicijacija je uvođenje kojim se u svim religijama očituje svoju pripadnost Bogu i pripadnost određenoj religijskoj zajednici. Te dvije dimenzije inicijacije prisutne su i u kršćanskoj inicijaciji koja ima i svoju osobitost, a to je suobličavanje vjernika Isusu Kristu, i to po Duhu Svetomu koji nas uvodi u zajedništvo s Bogom Ocem.

Početak, rast i održavanje pripadnosti Bogu i vjerskoj zajednici

Stoga se, kršćanska inicijacija, put poniranja u otajstvo Krista i Crkve, temelji na sakramentima pristupanja – krštenju, potvrdi i euharistiji. Sakramenti kršćanske inicijacije nisu „prethodnica“ kršćanskom življenju, nego su darovana i primljena mogućnost, kako bi mogla biti euharistijski življena svakodnevno. Naime, punina kršćanskog života u Crkvi ne „slijedi“ jednostavno sakramente inicijacije, nego se suoblikuje kao milost i kao zadaća ostvarivanja otajstva koje je slavljeno u inicijaciji – u vazmenom otajstvu kojega smo postali dio u tim sakramentima.

„Sakrament krsta, kojim bivamo suobličeni Kristu, pritijelovljeni Crkvi te postajemo posinjena Božja djeca, ulazna su vrata prema tome svim ostalim sakramentima. Njime bivamo uključeni u jedno Tijelo Kristovo (usp. 1 Kor 12,13), svećenički narod. Pa ipak, upravo sudjelovanje u euharistijskoj žrtvi treba u nama usavršavati ono što nam je u krstu darovano. I darovi Duha su dani za izgrađivanje Kristova Tijela (1 Kor 12) i za veće evanđeosko svjedočanstvo u svijetu. Stoga presveta euharistija kršćansku inicijaciju dovodi ispunjenja te se postavlja kao središte i cilj sveukupnoga sakramentalnog života“ (Papa Benedikt XVI., Sakrament ljubavi, 17.).

„Sakramentima kršćanske inicijacije, tj. krštenjem, potvrdom i euharistijom, postavljaju se temelji cjelokupnoga kršćanskog života. 'Učešće na božanskoj naravi, što je ljudima darovano milošću Kristovom, podrazu-

mijeva stanovitu analogiju s početkom, rastom i održavanjem naravnog života. Pošto su vjernici krštenjem rođeni na novi život, utvrđeni su u njemu po sakramentu potvrde i primaju u euharistiji kruh vječnog života. Tako po sakramentima kršćanske inicijacije primaju sve više i više bogatstva božanskog života i napreduju prema savršenstvu ljubavi“ (Katekizam Kat. Crkve, 1212).

Nezaobilaznu teološku istinu o jedinstvu i redosljedu sakramenta kršćanske inicijacije pokazuje i činjenica neponovljivosti prvih dvaju sakramenata te ponovljivost euharistijskoga slavlja. Ako se krštenje i potvrda primaju samo jedanput, euharistija svakim liturgijskim slavljenjem obnavlja ono što je darovano u krštenju i potvrdi te tako hrani život vjere.

Novi Savez i euharistija

Poslanje radi kojega je Isus Krist došao među nas doseže svoj vrhunac u vazmenom otajstvu. U otajstvu nje-

Izvornost kršćanske inicijacije u Kristu i njezina upućenost u životno zajedništvo s njim iziskuje da i sami sakramenti inicijacije budu shvaćeni i u Crkvi življeni u njihovoj međusobnoj upućenosti i povezanosti.

gove poslušnosti na križu, otajstvu gdje se susreću Božja i ljudska sloboda, Isus je ustanovio novi i nerazrješivi Savez, koji vrijedi zauvijek. „U vazmenom smo otajstvu doista oslobođeni od zla i smrti. Ustanovljujući euharistiju, sâm Isus je govorio o 'novom i vječnom Savezu', koji je sklopljen u njegovoj prolivenoj krvi“ (usp. Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20).

Ova konačna svrha Isusova poslanja bila je očita već na početku njegova javnog života. Naime kad je Ivan Kristitelj na obali Jordana ugledao Isusa gdje dolazi k njemu, uskliknuo je: „Evo Jaganjca Božjega koji

odnosi grijeh svijeta!“ (Iv 1,29) i „On će vas krstiti Duhom Svetim“ (Mt 3,11). Isus je pravi vazmeni jaganjac koji se sâm dragovoljno prinio kao žrtva za nas, sklapaajući tako novi i vječni Savez. Euharistija u sebi sadržava tu korjenitu novost, koja nam se iznova nudi u svakom slavlju. Vazmeno otajstvo vrijeme je novog dolaska Duha Svetoga.

Slanje Sina na neki način dostiže svoje „ispunjenje“ u otkupljenju. Slanje pak Duh Svetoga „crpi“ iz otkupljenja. „Otkupljenje potpuno izvršuje Sina kao Pomazanik koji je došao i djelovao snagom Duha Svetoga, žrtvujući dokraja samoga sebe na drvetu križa. Darom Duha počinje dakle novo vrijeme „u 'rasporedbi otajstva': vrijeme Crkve, u kojem se Krist očituje, uprisutnjuje i priopćava djelo svoga spasenja po liturgiji Crkve, 'dok opet ne dođe' (1 Kor 11,26). U tom vremenu Crkve, Krist živi i sada djeluje u Crkvi i s njom na nov način, vlastiti tomu novom vremenu. On djeluje po sakramentima: to predaja zajednička Zapadu i Istoku naziva 'sakramentalnom ekonomijom' koja se sastoji u priopćavanju (ili 'dijeljenju') plodova: vazmenog otajstva Kristova u slavlju 'sakramentalne' liturgije Crkve“ (Katekizam Katoličke Crkve, 1076.).

Premda se može reći da su svi sakramenti „inicijacijski“, budući da su „otajstva“ suobličavanja vjernika Isusu Kristu, i to po Duhu Svetomu koji nas uvodi u zajedništvo s Bogom Ocem i međusobno, ipak, je pojam sakramenti kršćanske inicijacije na poseban način pridržan prvim trima sakramentima: krštenju, potvrdi i euharistiji. Oni su tri sakramenta „par excellence“, vazmena otajstva u kojima se ispunja kršćanska posveta: suobličavanja Kristu. U inicijaciji je riječ o tri različita, ali ne odvojena vidika istoga otajstva Krista. Stoga izvornost kršćanske inicijacije u Kristu i njezina upućenost u životno zajedništvo s njim iziskuje da i sami sakramenti inicijacije budu shvaćeni i u Crkvi življeni u njihovoj međusobnoj upućenosti i povezanosti. ■

Gott das allerhöchste Gut

Verehrte Leserinnen und Leser!

Nirgendwo sonst in der Welt hat es so wichtige Entscheidungen für das Christentum, insbesondere für das Katholikentum, gegeben wie auf dem Gebiet des heutigen Italien, wo Kunstwerke zahlreicher Künstler und Kulturschaffenden aller Profile von unschätzbarem Wert entstanden sind. Das Christentum hat Jahrhunderte lang gelehrt, dass Gott das allerhöchste Gut ist und dass er sich uns selbstlos in seinem Sohn Jesus schenkt. Der heilige Apostel Johannes behauptet in seinem Evangelium, dass die „Gnade und Wahrheit“ diejenigen empfangen, die Jesus als ihren Herrn und Erlöser annehmen, und der heilige Paulus vervollständigt das mit den Worten „in ihm und durch ihn empfangen wir vom himmlischen Vater das ewige Leben und jeglichen Segen“.

Das Christentum hat sich im gesamten Römischen Reich mit einer rasanten Schnelligkeit ausgebreitet. Der Heilige Geist verleiht bei der Schaffung großer Werke eine besondere Kraft. Wie sähe die Geschichte des italienischen Volkes aus, hätte das Christentum nicht so tiefe Wurzeln gefasst und es beinahe zwei Jahrtausende lang inspiriert? Italien steht an erster Stelle, wenn es um schöpferische Genies geht, die der ganzen Welt ein geistiges, kulturelles und künstlerisches Erbe von unermesslichem Wert hinterlassen haben. Ich möchte nur einige von ihnen erwähnen: Leon I., den Großen (440–461), Gregor I., den Großen (590–604), Innocent III. (1198–1216), Pio IX. (1846–1878), Johannes XXIII. (1958–1963), den hl. Franziskus von Assisi und die hl. Klara, den unübertreffbaren Schriftsteller Dante Alighieri (1265–1321), den Maler und Architekten Raffaello Sanzio (1483–1520), den Künstler und Maler Leonardo da Vinci (1452–1519), den Maler, Bildhauer und Architekten Michelangelo Buonarroti (1475–1564), Galileo Galilei (1564–1642) und den Komponisten Giuseppe Verdi (1813–1901).

Es freut mich, dass ich bisher unzählige Male im Land der Talente und Genies war, die dauerhaft die Weltgeschichte beeinflusst haben. Es war

ein unbeschreibliches Gefühl, vor dem Haus Raffaels in Urbino und vor Dantes Grab in Ravenna zu stehen. Nicht gleichgültig gelassen haben uns auch die Mosaiken in den Basiliken des hl. Apollinaris und des hl. Vitalis (5./6. Jahrhundert), in der Taufkapelle der Arianer (5. Jahrhundert) und der Neonischen Taufkapelle. Italien ist das Land großer Meister der Renaissance-Malerei und -Schule. Hier lernten Heilige, Begründer bekannter Männer- und Frauenorden. Ich möchte nur die bekanntesten von ihnen nennen: den hl. Aurelius Augustinus (354–430) und

Ravenna, die Basilika von San Vitale, 6. Jh., Innenansicht

die Augustiner, Benedikt von Nursia (480–547) und die Benediktiner, den hl. Franziskus von Assisi (1182–1226) und die Franziskaner, die hl. Klara von Assisi (1193–1253) und die Klarissen, den hl. Vinzenz von Paul (1581–1660), die Lazaristen, die Barmherzigen Schwestern, Alfonso Maria de Liguori (1696–1787) und die Redemptoristen, den hl. Philipp Neri (1515–1595), Paulus vom Kreuz (1694–1775), den hl. Petrus Chrysologus (380–449), Vincenzo Pallotti (1795–1850) und die Pallottiner, Johannes Bosco (1815–1888) und die Salesianer und viele andere Heilige. In Italien lebten auch kroatische Heilige und Selige: der hl. Leopold Mandić, der selige Augustin Kazotić (um 1260–1323), der selige Franziskaner Jakov Zadranin (um 1400–1490) und der selige Kardinal Aloisius Stepinac.

Zahlreiche kroatische Priester und Bischöfe waren in ihren Hochschulen, und unsere Künstler, deren Werke wir heute noch in ganz Kroatien bewundern, besuchten dort die besten Schulen für Malerei und Bildhauerkunst. Er-

wähnt seien Juraj Dalmatinac, Ivan Meštrović, Michelangelos Zeitgenosse Julije Klović, genannt „Michelangelo miniature“, der Physiker, Mathematiker, Philosoph und Theologe Ruder Bošković. Dort entstand der kirchliche Choralgesang. Dass das Christentum der Welt Genies geschenkt hat, drückt sehr gut ein Satz aus, der eingemeißelt an der Fassade eines Gebäudes in Ravenna zu lesen ist: „DALL' ALTO SCHENDE VIRTU' CHE M'AIUTA“: „Aus der Höhe steigt die Kraft herab, die mir hilft.“ Die Wahrheit dieser Behauptung bezeugt auch der hl. Thomas von Aquin (1225–1274), „der engelgleiche Lehrer“, der in Italien geboren wurde und als einer der wahrhaftigen Größen der christlichen Theologie in der westlichen Kirche und einflussreichster Denker in der Geschichte bezeichnet werden kann.

Und auch die Gruppe der Priester, pastoralen Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter des Bistums Mainz (31 Personen) staunte über all diese Werke. Dank Herrn Bernd Krämer aus dem Bistum Mainz, der auch in diesem Jahr für die Priester, pastoralen Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter und andere Bedienstete in den Gemeinden anderer Muttersprache seines Bistums, eine Studienreise nach Italien organisiert hat, haben wir einige Städte besucht (siehe Seite 14). Mein Dank gilt ihm, seiner Sekretärin Frau Hay, dem italienischen Priester Paulo Manfredi und seinen Mitarbeitern, die diese Reise mitorganisiert haben. Wir haben unsere Freundschaft vertieft, jeden Tag die heilige Messe gefeiert und den Schaffensgeist des italienischen Volkes bestaunt, in dem das Christentum unauslöschbare Spuren hinterlassen hat. Italien zu besuchen bedeutet, an die Quelle des Christentums zu kommen, in das Land, das der Welt tausende Missionarinnen und Missionare gegeben hat.

Die Studiengruppe des Bistums Mainz kann bezeugen, dass uns Italien immer wieder aufs Neue mit seinen Schönheiten, seinen Kunstwerken, Kunstbauten, seinen Genies und Künstlern ins Staunen versetzt.

Ihr

P. Josip Bebić, Delegat

EINE STUDIENREISE NACH ITALIEN

Der geistige und kulturelle Schatz Italiens

Die diesjährige Studienreise der Pastoralen aus dem Bistum Mainz ging nach Italien und fand in der Zeit vom 13. bis 18. September unter der Leitung des Referenten für die Pastoral der Katholiken anderer Muttersprachen im Bistum Mainz, Herrn Bernd Krämer, statt. Nachdem sich die Reisegruppe am gemeinsamen Treffpunkt in Offenbach am Main versammelt hatte, ging es mit dem Bus über die Schweiz nach Italien, wo sie zunächst im Haus Stella Maris (Milano-Marittima), einem von Franziskanern geleiteten Gästehaus untergebracht waren, das direkt an der Adria und in der Nähe von Ravenna liegt.

Am Dienstag, dem 14. September stand eine ganztägige Stadtbesichtigung von Ravenna auf dem Reiseplan. Neben dem historischen Stadtzentrum, der Basilika St. Apollinaris und des Mausoleums des Theoderich gehörte zum Tagesprogramm die Besichtigung der dem heiligen Vitalis geweihten Basilika San Vitale, des Mausoleums der Galla Placidia, des Grabmals von Dante, der Kirche des St. Franziskus, der Kathedrale sowie des erzbischöflichen Museums. Neben der unzähligen Kunstschatze und Sehenswürdigkeiten von Ravenna faszinierten die prächtigen Mosaiken, für die Ravenna berühmt ist. Am Mittwoch, dem 15. September führte die Reise zunächst nach Urbino und dann nach San Leo. Die interessante, geschichtsträchtige Stadt Urbino beeindruckt durch ihre Kirchen und ihre kulturellen Schätze. Hervorzuheben ist das Nationalmuseum Marke – eines der wichtigsten Museen Italiens in dieser Region, das sich im Palazzo Ducale, einem symbolischen Monument der Stadt, befindet. Das Geburtshaus von Raffael steht ebenfalls in dieser Stadt. Die zahlreichen Meisterwerke der Stadt sind überwiegend im Stil der Renaissance errichtet. Heute beherbergt Urbino eine Vielzahl von Studenten.

In den Nachmittagsstunden ging die Fahrt weiter nach San Leo. San Leo steht auf einem mächtigen Felsen. Neben den architektonischen Sehenswürdigkeiten von San Leon, zu denen der römisch-lombardische Dom, ein

mittelalterlicher Bau aus dem XII. Jahrhundert, und die Festung zählt, lockt San Leo mit der einzigartigen Atmosphäre von Schönheit und Ruhe und einer herrlichen Aussicht. Der Überlieferung nach wirkten im 4. Jahrhundert in dieser Region Italiens der hl. Leo und der hl. Marinus, nach welchem die Republik San Marino benannt wurde. Beide kamen nach Italien aus der kroatischen Küstenregion und zwar aus Rab.

Hauptstadt der Region Emilia-Romagna und der Provinz Bologna. Die Stadt zählt 380.000 Einwohner und ist ein bekanntes universitäres Zentrum. Als Mittelpunkt der Stadt gilt der „Große Platz“ (Piazza Maggiore) mit zahlreichen Monumenten und Kirchen. Hier befindet sich ebenfalls der Palast des König Enzo sowie die Basilika des hl. Stephanus. Wahrzeichen der Stadt sind die zwei Türme, der „Torre Garisenda“ und der „Torre degli Asinelli“.

Vor der Pilgerstätte Loreto

Am Donnerstag, dem 16. September wurde die berühmte Wallfahrtskirche „Santa Casa“ – das heilige Haus – in Loreto besucht. Dort feierten die Reiseteilnehmer einen gemeinsamen Gottesdienst. Die „Santa Casa“ ist der Sage nach das Haus, in dem Maria, die Mutter Jesu, geboren wurde und gelebt hat und das aus Nazareth nach Loreto gebracht wurde. Nachmittags führte die Reise in die Republik San Marino inmitten der Bergwelt Apennin. Die Stadtbesichtigung begann am Freiheitsplatz (Piazza della Libertà) mit einem wunderschönen Panoramablick. Herausragend war ebenso die Besichtigung der Basilika des hl. Marinus (San Marino) mit ihrer klassizistischen Fassade.

Am Freitag, dem 17. September ging die Reise nach Bologna, der

Auf der Rückfahrt nach Deutschland wurde noch die Ferrari-Galerie in Maranello in der Provinz Modena besucht.

Zurück in Offenbach am Main am Samstag, dem 18. September endete die diesjährige Studienreise. Diese Studienreise wurden vom Leiter der italienischen katholischen Mission in Offenbach am Main, Pfr. Paulo Manfredi, organisiert, der wegen plötzlicher Krankheit nicht mitfahren konnte.

Die Gottesdienste während der Reise leiteten Pfr. Luciano Candiello aus Bensheim, der Delegat für die Kroatische Seelsorge in Deutschland, P. Josip Bebić sowie P. Alfio Filippi, Direktor des Dehoniana Verlags in Bologna, der die Reiseteilnehmer durch diese Region Italiens begleitete.

Text und Bild: Adolf Polegubic

FRANKFURT AM MAIN

Velikodušna pomoć

U nedjelju 26. rujna u prostorijama Hrvatske katoličke misije Frankfurt am Main održan je susret kumova afričke djece. Tom prigodom, kao i 27. rujna u okviru susreta za starije osobe, s. Samuela Šimunović riječima i slikom živo je prikazala svakodnevni život u Bukavu istaknuvši kako su zapravo slike mnogo ljepše od afričke realnosti. Grad Bukavu se nalazi na istoku afričke države Kongo na granici sa Ruandom, koja je od 90-ih godina prošloga stoljeća teško pogođena ratom.

Školske sestre franjevske Krista Kralja, Provincije Presvetog Srca Isusova sa sjedištem u Splitu, kojoj pripada i s. Samuela u tom dijelu Afrike žive i djeluju od 1974. godine. Uvjeti života i rada su bremeniti unatoč tome tijekom vremena uspjele su sagraditi crkvu, nekoliko škola i bolnicu.

S. Samuela u Africi živi i djeluje tri godine. Uključena je u projekt pomaganja školovanja siromašne djece.

S. Samuela
Šimunović
u zauzetom
radu s
potrebnima

Zahvaljujući tom projektu mnogim obiteljima u Bukavu omogućen je dostojanstveniji život i školovanje djece. Tijekom susreta s. Samuela je također prikazala slike i govorila o pojedinoj djeci te njihovim školskim usp-

jesima za koje je kumstva preuzeo veliki broj župljana iz hrvatskih katoličkih župa Frankfurt am Main i Maintaunus/Hochtaunus. Od pomoći župljana također je bilo moguće opskrbiti dvije udovice s malom djecom i smjestiti ih u vlastite kuće.

Na kraju svojih izlaganja s. Samuela je zahvalila kumovima i nazočnima u svoje ime kao i u ime djece i njihovih roditelja na pomoći, a nazočni su imali priliku postavljati pitanja na koje je s. Samuela sa odanošću i oduševljenjem odgovarala. K.K.

Na susretu sa starijima, koji se održava svakog zadnjeg ponedjeljka u mjesecu, u organizaciji skupine dragovoljaca, migrantske službe Caritasa i Hrvatske misije bila je i s. Samuela. Svi su sa zanimanjem pratili njezin prikaz rada, života i doživljaje s ljudima u Africi. U toj prigodi skupio se i dobrovoljni novčani prilog za misiju u Africi.

Pomoć našim misionarima u Africi

U župi Subukia u Keniji (Afrika) franjevci djeluju kao misionari od 1982. Trenutno u župi rade tri franjevca, a dvojica su Hrvati, franjevci provincije Bosne Srebrene, fra Juro Tokalić i fra Miroslav Babić.

Oni su poslali molbu za pomoć, koju stavljamo na srce našim čitateljima i svim ljudima dobre volje. Mjesec listopad je i mjesec misija, a jedna nedjelja se i zove Misijskom, pa je ovo zgodna prilika da svojim dragovoljnim priložima obradujete naše misionare. Župa je vrlo prostrana

i ima čak 14 filijala u kojima se slave svete mise. Udaljenost između filijala je i do 50 kilometara. Veliki broj župljana zbog trogodišnje suše pati od gladi. Zbog toga su mnogi bolesni, osobito djeca. Oni pokušavaju pomoći koliko mogu. Za rad, kako svećenički, tako i socijalni i karitativni, potrebno im je vozilo. Sadašnje terensko vozilo toliko je staro i toliko se kvari, da više ni popravke ne mogu plaćati. Za kupnju novoga vozila nemaju novca. Fra Juro i fra Miroslav mole za pomoć i

unaprijed zahvaljuju, zazivajući na sve Božji blagoslov. I mi Vas, dragi čitatelji i dobročinitelji, molimo da pomognete. Unaprijed hvala. Pomoć se može poslati na:

Empfänger: Juro Tokalić
Adresse: Nakuru
Staat: Kenya
Bank: Cooperative Bank,
Nakuru East Branch
SWIFT CODE: KCOOKENA
Konto / IBAN:
22100350066300
Branch Code: 11063.

KÖLN

Duhovna obnova

Trodnevna duhovna obnova održana je u Hrvatskoj katoličkoj misiji Köln od 3. do 5. rujna. Misiju vodi fra Branko Brnas, a duhovnu obnovu predvodio je fra Zvezdan Linić, poznati svećenik karizmatik, voditelj kuće susreta Tabor iz Samobora. Kroz tri dana fra Zvezdan je potakao vjerni-

pojasnio je teme duhovne obnove fra Zvezdan.

Završna svečanost duhovne obnove bila je sv. misa u Minortienkirche u Kölnu koju je predvodio fra Zvezdan Linić. Fra Zvezdan je istaknuo važnost sv. mise i nedjeljnog okupljanja u crkvi. U srednjem vijeku kada su

U duhovnoj obnovi sudjelovao je veliki broj vjernika

ke iz Kölna na obnovu vjere i života. „Ljudi su jako osjetljivi na teme Isusa Krista koji ozdravlja. Kroz evanđelje možemo vidjeti niz primjera Isusova ozdravljanja pa kada uz to dodamo oslobađanje mnogih poroka i zlih navika imamo materijala za pet duhovnih obnova, a ne jednu što smo vjernicima u Kölnu predložili u tri dana”,

pogani htjeli razbiti kršćanske zajednice zabranili su nedjeljna okupljanja jer su znali da je to snaga kršćana. Znali su to i komunisti u našem bivšem sustavu pa su stoga nedjeljom organizirali razne spletove, radne akcije i druge manifestacije da bi ljude odveli od crkve i nedjeljne mise”, istaknuo je fra Zvezdan u svojoj propovijedi.

„Sveta misa je susret vjernika s Isusom Kristom, a u to se možemo uvjeriti s pet vidljivih znakova. To su oltar, Božja riječ, kruh i vino, svećenik te na posljetku zajednica”, pojasnio je značenje sv. mise fra Zvezdan.

Također je izrazio zabrinutost stanjem Katoličke Crkve u Njemačkoj i uopće u Zapadnoj Europi gdje se svakodnevno mnogi vjernici ispisuju iz vjere, a crkve se zatvaraju. Prema fra Zvezdanu, problem je nastao visokim standardom i davanjem značenja materijalizmu, pa stoga ljudi žive kao da ne trebaju Boga i vjeru. Kod nas Hrvata još nije takav problem te još uvijek ustrajemo u svojoj vjeri. Fra Zvezdan smatra da bi Zapadnoj Europi trebali novi apostoli koji će je probuditi iz takvog stanja te da je treba evangelizirati.

Sva tri dana duhovne obnove fra Zvezdana je pjesmom pratila poznata pjevačica duhovne glazbe i kantautorica Marijana Zovko. Marijana je već nekoliko puta pratila fra Zvezdana na duhovnim obnovama. „Meni je uvijek sa fra Zvezdanom posebno sudjelovati u duhovnoj obnovi jer svaki put osjećam kako ljubav Kristovu prenaša na vjernike te uvijek u njegovim propovijedima čujem nešto novo”, rekla je Marijana, koja je objavila i svoja dva albuma. „Drugi album 'Svjedočenje' je izašao prošle godine i s njim kroćim od crkve do crkve i svjedoćim svoju ljubav prema Isusu i ljudima te na taj način širim slavu Gospodnju.”

Zvonko Bosnić

REUTLINGEN, METZINGEN I TÜBINGEN

Vijesti iz zajednica

Blagoslov djece u novoj školskoj godini

U nedjelju 19 rujna u sve tri Hrvatske katoličke zajednice Reutlingen, Metzingen i Tübingen služena je sv. misa uz blagoslov prvašića, sve druge školske djece i studenata za sretan početak nove školske godine. Misna slavlja predvodio je vlč. Ivo Zrno, a pjevao je dječji zbor pod ravnanjem Zlatke Vukašinec. Sve tri mise bile su dobro posjećene, a osobito je bilo puno djece i mladih svih uzrasta. Vlč. Zrno u propovijedi je svima zaželio sretnu i uspješnu novu školsku godinu rekavši da je uz školu najvažnija molitva,

rad i poštenje, ako se to prihvati bit će sreće u životu.

Djelo ljubavi sv. Vinka i sv. Lujze

U nedjelju 26. rujna Hrvatska katolička zajednica Tübingen proslavila je svog nebeskog zaštitnika sv. Vinka Paulskog. Misno slavlje predvodio je vlč. Ivo Zrno uz sudjelovanje voditelja zajednica vlč. Ivica Komadine, a pjevao je zbor mladih koje vodi Vlatka Vukašinec. Ove se godine navršilo 350 godina od smrti sv. Vinka-Paulskog i sv. Lujze De Marillac.

Vlč. Komadina je u propovijedi rekao kako su tih dvoje svetaca prihvativši Isusov poziv za pomoć bližnjemu ostvarili veliko djelo ljubavi u povijesti čovječanstva. Nakon sv. mise u dvorani pored crkve prikazan je igrokaz o životu i djelu sv. Vinka Paulskog kojeg su izvele sestre milosrdnice iz Rijeke: Jelena Ikić i Veronika Popić, Tomo Cindrić, Hermina Nikolić, Ankica Anđelić i Zlatka Vukašinec. Nakon igrokaza predavanje su održale sestre Jelena i Veronika o životu sv. Vinka i sv. Lujze.

Nakon predavanja nastavljeno je druženje i domjenak.

Ante Kekez

Vjernici misije Giessen u marijanskom svetištu

Misno slavlje predvodio je fra Marijan Petričević uz asistenciju stalnog đakona Mate Valjana

O. Petričević je podsjetio kako je to marijansko svetišće jedno od starijih u pokrajini Hessen. U propovijedi je govorio o ulozi Blažene Djevice Marije u povijesti spasenja. „Bog je izabrao ženu kojoj je povjerio ulogu da bude majkom Kristovom. Tako je iz Marijina tijela rođen Bog i čovjek. I mi ljudi kad nam je teško tražimo utjehu kod majke“, kazao je o. Petričević podsjetivši kako Hrvati rado hodočaste u Gospina svetišta u domovini i u svijetu. Nakon misnog slavlja ispred kapele je pripremljen zajednički agape. Hodočašće je završilo blagoslovom s Presvetim.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Vjernici iz Hrvatske katoličke misije Giessen hodočastili su u nedjelju 12. rujna u marijansko svetišće Maria Sternbach kod Florstadta. Okupili su se u Wickstadtu, nedaleko od Florstadta, a potom je stalni đakon iz misije Mato Valjan blagoslovio okupljene vjernike i automobile. Nakon toga se išlo u ophodu uz molitvu krunice i pjevanje hrvatskih marijanskih pjesama u dva kilometra udaljene Gospine kapele. Sudjelovao je i konzul gerant Generalnog konzulata RH iz Frankfurta Damir Sabljak.

Misno slavlje služeno je ispred Gospine kapele, a predvodio ga je voditelj Hrvatske katoličke misije Giessen fra Marijan Petričević uz asistenciju stalnog đakona Valjana.

Vjernici su u ophodu išli od Wickstadta do kapele

KOBLENZ

Jure samouki majstor u drvu

Da za dokazati svoj talent ni godine nisu prepreka, u to uvjerava i slučaj Jure Glibušića iz Koblenza. Jure je poput mnogih Hrvata 1969. godine napustio svoje rodno Ivankovo, blizu Vinkovaca i otišao u Njemačku. Prvo je bio u Tübingenu, pa u Stuttgartu, a 1970. sa suprugom Ljubicom je došao u Koblenz u kojem i danas živi. Radio je na zgradama, na silikonskom fugiranju. Nakon nesreće je bio na bolovanju, a onda je otišao u mirovinu. Jure i njegova Ljubica u braku imaju dva sina, a već imaju i unuka. Redovito dolazi na misu u crkvu sv. Franje u Koblenzu. Prigodom ovogodišnje proslave 40. obljetnice misije Koblenz, gosti su primili skromne darove.

Generalnom vikaru varaždinske biskupije mons. Ivanu Godini vlč. Sjepan Zadravec je rekao da je taj darovani kip bl. Alojzija Stepinca rad našeg župljanina Jure Glibušića. Jure ima i druge radove iz drva, od kojih veći broj svetaca, koje čuva u svojoj vikendici u Koblenzu.

Jakov Vranković

SINDELFINGEN

Proslavljena Gospa Velikoga hrvatskog zavjeta

Hrvatska katolička zajednica (HKZ) Sindelfingen proslavila je u nedjelju 19. rujna blagdan Gospe Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta, a desetogodišnji voditelj zajednice fra Marinko Vukman toga se dana oprostio od zajednice i odlazi na mjesto župnika Hrvatske katoličke župe Main-Taunus/Hochtaunus nedaleko od Frankfurta na Majni.

Svečano misno slavlje u tom je povodu predvodio o. Vukman u punoj crkvi Presvetoga Trojstva u tome njemačkom gradu, poznatom po tvornici Mercedes. Misnom slavlju prethodio je ophod od misijskih prostorija do crkve u kojem su mladi obučeni u hrvatske narodne nošnje nosili lik Gospe Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta i položili ga ispred oltara. U koncelecijaciji su bili dekan dekanata Böblingen Karl Kaufmann, gvardijan franjevačkog samostana sv. Gabrijela u Münchenu fra Ante Buljan Vuk, voditelj HKZ Stuttgart centar fra Nediljko Brečić,

voditelj HKZ Reutlingen vlč. Ivica Komadina, dr. fra Ante Akrap koji je ujedno i propovijedao i još pet svećenika i uz asistenciju stalnog đakona Ivana Jeleča. Misnom slavlju pribivao je i generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Stuttgarta Ante Cicvarić, a tijekom popodnevnog programa pridružio se i gradonačelnik Sindelfingena dr. Bernd Vöhringer.

Fra Marinko je na početku sve pozdravio pritom istaknuvši: „Poznato je da svaki dio naše zemlje, svaka naša pokrajina ima svoje omiljeno Gospino svetište. Sjetimo se Gospe Sinjske, Bistričke, Trsatske, Aljmaške, Voćinske, Tekijske, Olovске, Komušinske, Širokobriješke, Međugorske, Škrpelske. Ali lik Gospe Velikog Hrvatskog Zavjeta stariji je od svih zavjetnih i čudotvornih njezinih slika i kipova u svim tim crkvama. Tim likom označena je sva hrvatska crkvena povijest u znaku Marije. Zvonimirova Gospa, koja je devet stoljeća bila zaboravljena pod ruševinama u Biskupiji kod Knina, u ruševinama po

kojima su gazili svi tuđinski osvajači i krvnici, postala je znak buđenja hrvatske katoličke samosvijesti, osobito u prošlom stoljeću. Evo nas i ove godine na tradicionalnom slavlju naše zaštitnice Gospe Velikog hrvatskog zavjeta. Okupljeni oko žrtvenika Kristova, oko časnog lika Gospe Velikoga hrvatskog zavjeta, želeći biti u duhu vjere uz našu krsnu rijeku Jadro, želimo i danas u Sindelfingenu obnoviti, produbiti i učvrstiti našu

Fra Marinko je izmolio posvetnu molitvu hrvatskoga naroda Gospi Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta. Tijekom misnog slavlja i u prigodnom programu u dvorani fra Marinku su zahvalili na desetogodišnjem djelovanju u toj zajednici i zaželjeli mu Božji blagoslov u budućem pastoralnom djelovanju u Hrvatskoj katoličkoj župi Main-Taunus/Hochtaunus dekan Kaufman, gvardijan o. Buljan, vlč. Slavko Majić, predstavnici nje-

Prizor s Gospine proslave i fra Marinkova oproštaja u Sindelfingenu

odanu pobožnost prema Gospi. Želimo danas pred nju kleknuti i zahvaliti joj i moliti je za svoje danas i svoje sutra. Reći joj o svojim poteškoćama, o djeci koja su ginula s njenom krunicom o vratu, o obiteljima koje su prognali, o svetištima koje su spalili. Moliti je da pomogne našem narodu, onome kojeg tjeraju iz Bosne i Hercegovine, onome koji traži svoje nestale sinove, onima njezinima što pate po tamnicama diljem svijeta od Haaga do svih drugih.“

O. Akrap je u propovijedi kazao kako je danas kriza vidljiva na svim područjima ljudskog djelovanja. „Vlada kaos na području moralnih normi, dolazi do raskola mnogih brakova i obitelji, više je lijesova nego kolijevki, pošast besavjesnosti i nepravde, porast nasilja i ubojstava. Sve to pokazuje da su moralne rezerve jednog naroda ograničene. Slabljenje vjere svaku našu nadu pretvara u ispraznu i neostvarenu želju. Kršćani su pozvani da budu odgovorni i savjesni u vladanju, življenju i postupanju u svijetu.“

mačke župe u Sindelfingenu, predstavnici pastoralnih vijeća hrvatskih zajednica iz Sindelfingena, Leonberga i Herrenberga, skupina djece su mu simbolično uzvratila lizaljkama kojima ih je on godinama darivao, gradonačelnik dr. Vöhringer, dr. Adolf Polegubić u ime delegata fra Josipa Bebića, generalni konzul Cicvarić, referent za katolike drugih materinskih jezika u biskupiji Rottenburg-Stuttgart Ulrich Reif i o. Jo iz Indije. Na kraju okupljeni u znak zahvalnosti fra Marinku otpjevali Domjanićevu pjesmu „Fala“. Misno slavlje skladnim su pjevanjem uveličali mješoviti zbor zajednice pod vodstvom s. Bernardete Tomić i zbor mladih zajednice „Salve angeli“ pod vodstvom Natalije Poljak. Nakon misnog slavlja u misijskim prostorijama besplatno je ponuđen objed i piće. U programu su nastupili zbor mladih, dječji i zbor odraslih, te folklorna skupina. U zabavnom dijelu nastupio je Tamburaški sastav „Plavi Dunav“.

Tekst i snimka: Adolf Polegubić

40. obljetnica Hrvatske katoličke misije

Hrvati na Azurnoj obali proslavili su 26. rujna 40. obljetnicu kako se službeno okupljaju u Hrvatskoj katoličkoj misiji Nica sa svim pravima personalne župe koja je počela djelovati 1970. godine po dekretu kardinala Franje Kuharića i dekretom Francuske biskupske konferencije koja prima Josipa Grošića u službu za vjernike Hrvate u Nici. Svečanost su pripremili vjernici Hrvati s voditeljem misije Stjepanom Čukmanom. Slavlje je uveličao zagrebački pomoćni biskup Valentin Pozaić koji je predvodio misno slavlje i uputio čestitke, zahvale i poticaj na daljnju ustrajnost Bogu i svome hrvatskom narodu.

Uz biskupa koncelebrirali su bivši dugogodišnji voditelj Hrvatske inozemne pastve prelat Vladimir Stančević, prvi misionar u Nici preč. Josip Grošić, preč. Josip Čukman i sadašnji voditelj misije. Biskup Nice Louis Sankale čestitao je Hrvatima obljetnicu te je u znak poštovanja prema hrvatskoj

Misno slavlje predvodio je zagrebački pomoćni biskup mons. Valentin Pozaić

misiji na svečanost poslao generalnog vikara mons. Terrancla. Nazočna je bila i s. Agnes Brailon koja je odgovorna u biskupiji za sve katolike useljenike. Poslije mise slavlje je nastavljeno za stolom u župnoj dvorani. Nazočno je bilo više od stotinu Hrvata, a

tom je prilikom uz čestitke i recitacije slavljenici bila promovirana monografija o Hrvatima na jugu Francuske koju je za ovu prigodu pripremio voditelj misije Čukman, u izdanju Glasa Koncila.

IKA

KELKHEIM

Oproštaj uzornih vjernika

Od Hrvatske katoličke župe Main-Taunus/Hochtaunus 27. rujna oprostili su se Ana i Branko Perković nakon 30 godina zauzetog dragovoljnog rada, najprije u Bad Soden, koji je tada bio filijala Hrvatske katoličke misije Frankfurt am Main, a zatim od 1990. u novoosnovanoj župi na tome području Main-Taunus/Hochtaunus sa sjedištem u Kelkheimu. Nakon odlaska u mirovinu oni će se ovih dana vratiti u svoje rodno Livno u kojem će ubuduće boraviti. Uzoran bračni par, roditelji dvoje odraslih sinova, uvijek vedre naravi, bili su doista obogaćenje za tu župu te radost svima koji su ih susretali. Branko Perković je obnašao službu sakristana i dopredsjednika prvoga župnog vijeća u toj zajednici. Oboje su bili aktivni članovi zbora. K.K.

STUTTART

Proslavljena Gospa uz nastup Frame

U crkvi sv. Eberharda u Stuttgartu u nedjelju 26. rujna služeno je misno slavlje na kojem je proslavljen blagdan Gospe Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta. Brojni vjernici iz Hrvatske katoličke zajednice bl. Alojzija Stepinca i sv. Martina iz Stuttgarta pribivali su misnom slavlju. Uz njih su na misi bili: gost iz domovine ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić, veleposlanik RH iz Berlina dr. Miro Kovač, generalni konzuli iz Stuttgarta i Hamburga Ante Cicvarić i Darko Plevnik i predsjednica HDZ-a Stuttgart Štefica Madračević.

Posebno iznenađenje bio je i pjevački zbor Frama iz Imotskoga, koji su pjevali na misi. Uz voditelja zajednica fra Nediljka Brečića koncelebrirao je fra Kristijan Stipanović iz Imotskoga, koji je ujedno i prenio pozdrave iz domovine te zahvalio što je omogućeno pjevačkom zboru Frama, kojih ima stotinjak članova, gostovanje u Stuttgartu. Članovi zbora, njih pedesetak, koji su došli u Stuttgart, bili su smješteni u obiteljima.

Dario Starčević, Večernji list

ISTOČNA VESTFALIJA

Tapiserije i slike s motivima Trenkovih pandura

U dvorani, koja danas služi kao restoran baroknog dvorca Eringerfeld u istočnoj Vestfaliji, nalaze se panoi naslikani na grubom mrežastom platnu. Panoi prekrivaju tri zida u salonu i na njima su prikazane scene iz vojničkog života, npr. vojnici na konju, ispred šatora u skupini itd. Zanimanje su pobudili zbog naoružanja: sablji, kubura, odjeće te fizionomija.

Ipak, jedna rečenica učvršćuje u mišljenju da bi to mogli biti naši panduri, a glasi: „Slike vjerojatno potječu iz jugoistoka Europe“. Potraga na internetskoj mreži također nije dala nikakva rezultata. Tek jedan telefonski razgovor s voditeljicom gradskog arhiva Geske baca malo svjetla na slike. Naime, ljubazna gospođa dr. Richter šalje tekst koji je napisao Karl-Josef von Ketteler u kojem on daje neke odgovore. Pa otkuda panduri u ovom kraju/dijelu Europe?

Zahvaljujući činjenici da je Trenkova majka von Kettler zu Middelburg bila višestruko rodbinski povezana s vlasnicima dvorca obitelji von Hörde daje odgovor zašto se na slikama nalaze barun Franjo Trenk i njegovi panduri. Među plemstvom toga vremena (18. st.) bilo je moderno egzotično uređivati salone, a za predložak bi poslužio najčešće kakav avanturistički roman ili inspirativna biografija kakvu je nedvojbeno imao barun Trenk. Valja spomenuti da je njegova autobiografija koju je napisao u zatočenistvu objavljena nakon njegove smrti (4. listopada 1749. Brno/Slovačka) za nepunih pola stoljeća u više od 50 izdanja.

Dakle, jasno je zašto su vlasnici dvorca Schwarzenraben (Lippstadt) dali u tzv. prinčevom salonu prekriti zidove tkaninom na kojoj su prikazane scene iz Trenkovog burnog života. Tako npr. jedna scena prikazuje dva vojnika vezana lancima koji bacaju kocku. Navodno je barun Trenk, dok

je bio u ruskoj vojničkoj službi, bio osuđen na smrt zajedno s još jednim vojnikom. Međutim, bilo im je dozvoljeno baciti kocku u vlastiti život i tako je pobjednik ostao posteđen. Na slici je prikazan i carski pukovnik Daniel von Menzel, kasniji ljuti protivnik baruna Trenka.

Druga obitelj von Hörde koja je nastanjivala dvorac Eringerfeld (Geske) bila je štedljivija i dala se zadovoljiti narudžbom umjetnički ne tako vrijednih slika u ulju koje također prikazuju scene iz rata. Međutim, te slike nimalo ne korespondiraju s tapiserijama (različiti autori i tehnike) i prikazuju brutalnu pljačku i prepade na žene, djecu, svećenike, imućne građane.

Nažalost Trenkove tapiserije bile su primamljive i miševima koji su ih toliko nagrizli da su morale biti maknute sa zida. Sudbina im je bila tako ležati godinama zaboravljene. Napokon je dvorac Eringerfeld dobio nove vlasnike koji su ponovno otkrili tapiserije i tako im dali novi život. Među-

tim, prilikom ponovnog postavljanja morale su se prilično skratiti da bi uopće mogle stati između tamo već naslikanih slika.

Treba još spomenuti da je vršena i „restauracija“ 1971. god u kojoj su nastale neke potpuno nove scene koje nemaju veze s pandurskima. Barun Trenk i njegovi panduri često su bili tema kazališnih komada i filmova. U ratnu povijesnicu ušao je kao „gerilski vođa“ i plaćenik.

Carica Marija Terezija pazvala ga je u pomoć zajedno s pandurima u vrijeme sedemogodišnjeg rata protiv Prusa. Panduri su bili unovačeni dragovoljci, često nedisciplinirani, bez opskrbe i za ono vrijeme neuobičajenog načina ratovanja koji je uključivao pljačku i nasilje prema civilima. Trenkovo ljudstvo bilo je iz Hrvatske, a on je posjedovao imanja u Slavoniji. U jednom opisu vojnici su odjeveni u zelene odore s crvenim ili žutim kapama.

Nakon što je Trenk obavio svoju zadaću na bojnopolju, zapao je u nemilost te bio zatočen. Konac života doživio je fizički, psihički i materijalno uništen.

Zoran Gudelj

OBAVIJEST

● Socijalna zauzetost treba biti nagrađena

Zaklada „Nordlicht“ iz Kiela daje inozemne stipendije učenicima i odraslima. Zaklada daje u 2011. godini stipendije za izmjenu učenika i dragovoljaca za boravak u inozemstvu u visini od 10.000 eura. Zanimljivi mogu javiti do 30. studenoga ove godine. Daljnje obavijesti na:

www.nordlicht-stipendium.de; Stiftung Nordlicht Stipendium Felix Ewald Exerzierplatz 9, 24103 Kiel Tel.: 0431-888 14 10 Fax : 0431-888 14 19 E-Mail: presse@kultur-life.de; www.kultur-life.de

ISPRAVAK

● U br. 9/2010. Žive zajednice na str. 19. objavljena je kriva informacija. Stoji kako je u Wuppertalu 3. srpnja 2010. održana 1. večer folkora za pokrajinu Sjeverna Rajna i Vestfalija. Naime, prva takva večer je održana 28. travnja 2001. u Erkrathu u organizaciji HKM Düsseldorf.

Teološko promišljanje o pastoralu samaca

„Teološko promišljanje o pastoralu samaca” – Zbornik 2009., Diaspora croatica knjiga br. 15, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni, 2010., 136 str.

Pred nama je još jedan u nizu zbornika s pastoralnih skupova hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe pod nazivom „Teološko promišljanje o pastoralu samaca”, koje već desetljećima usješno organizira Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta na Majni. Zbornik donosi radove s pastoralnog skupa održanog od 5. do 9. listopada 2009. u Vinkovcima.

U zborniku su predavanja dr. Ivice Raguža „Teološko tumačenje samaca”, dr. Ivica Čatića „Samci u Svetom pismu”, dr. Adolfa Polegubića „Samci u svjetovnim institutima i laičkim udrugama”, dr. Anđelka Akrapa „Samačka kućanstva u Hrvatskoj i odabranim europskim zemljama”, dr. Pere Aračića „Pastoral samaca”, a tu je i propovijed mons. dr. Đure Hranića, koju je održao u Vinkovcima 6. listopada 2009., kao i tekstovi s predstavljanja prethodnih deset zbornika Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta, 11. svibnja 2010. godine u Zagrebu.

Kako je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić u predgovoru istaknuo, skupovi se naizmjenično održavaju u inozemstvu (uglavnom u Njemačkoj) i u domovini. Pri izboru tema za skupove nastojalo se izabrati one teme koje su važne za razumijevanje aktualnoga stanja u Crkvi i pastoralnom radu, a naročito one koje dotiču dijelove pastve s posebnim pastoralnim potrebama kao što su samice i samci u domovini i izvan nje.

Ugodnu ozračju na skupu na poseban su način pozdravima doprinijeli Božo Galić, župan vukovarsko-srijemski i dr. Mladen Karlič, vinkovački gradonačelnik. Za osjećaj dobrodošlice zaslužan je vlč. Tadija Pranjić, vinkovački župnik i dekan vinkovačkoga dekanata. Potvrdu važnosti teme skupa iskazali su svojim dolaskom i slavljenjem misa za sudionice i sudionike: Marin Srakić, nadbiskup đakovačko-osječki i predsjednik HBK, Đuro Hranić, pomoćni biskup đakovačko-osječki, Mile Bogović, biskup gospićko-senjski i Želimir Puljić, (tada) biskup

dubrovački i predsjednik Vijeća za inozemnu pastvu HBK i BK Bosne i Hercegovine.

„Bit ideje staleža u Katoličkoj crkvi jest konkretizirano, duhovno-tjelesno obvezivanje vjernika za odnos s Bogom, koje samo slijedi temeljnu logiku kršćanske vjere, a to je utjelovljenje

druge božanske osobe u Isusu Kristu. Takva logika kršćanske vjere isključuje treći stalež, stalež samaca jer se kod njih ne događa upravo to konkretizirano obvezivanje za odnos s Bogom. Koliko god se samci angažirali i djelovali u društvu i Crkvi, ostaje i dalje činjenica da se oni nisu konkretizirano obvezali u svojem odnosu s Bogom, a time i s drugima. Dakako, time se ne želi reći da su vjernici u braku i redovničkom staležu samom svojom pripadnošću bolji od samaca. Posve je jasno da su dobri ili loši vjernici kako u braku-redovništvu, tako i u samačkom životu. No, budući da je samački život u objektivnoj suprotnosti s logikom kršćanske vjere, možemo reći da on lakše pogoduje određenoj vrsti egoizma, jer je čovjek neobvezan drugim i duhom i tijelom”, istaknuo je dr. Ivica Raguž.

Dr. Anđelko Akrap je kazao kako je nemoguće obuhvatiti sve razloge koji su uvjetovali samački život. „Analiza tematiziranog fenomena samo na razini demografsko-statističkog pristupa nužno je oskudna. Svaka razina analize mora imati u vidu izrazite kontraste unutar svake od skupina samačkih kućanstava. Konačno, samačka kućanstva postaju sve rašireniji društveni problem u svim dobnim skupinama. Dosada se uglavnom tematiziralo o staračkim samačkim kućanstvima samo zato jer skrb o njima iziskuje jak porast javnih izdataka. Naše razmatranje pokazuje da će problem samačkog života biti sve prisutniji. Pastoralna dimenzija razmatranog fenomena sve više će biti izazov.”

„Čovjek je biće upućeno na druge i sve je primio od drugih: život s unutarnjom kompozicijom od Stvoritelja i roditelja, uvjete za razvoj, spoznaje, kulturu, vrijednost. Čovjek nije moguć bez drugih. Ali u čovjeka je upisan poziv na ljubav, sebedarje, zajedništvo, napose ono bračno i obiteljsko. On je i iz tog vidika upućen na druge, drugoga. Čovjek je biće koje u svojim unutarnjim i vanjskim silnicama ipak

izabire, slaže misli i želi biti svoj, original. I na kraju, čovjek ipak stoji u rascjepu između biti svoj, samostalan i biti zajedništvo. U srži bića ostaje sam pred i prema mnogima i prema Bogu. No, jedno je temeljno, da on jest samac, ali nije osamljen. S jedne strane čovjek je Božje voljeno biće, kojeg on sluti i traži, ali osjeća da ga i Bog traži i brine se o njemu. Čovjek osjeća da mu je srce nemirno dok se ne smiri u Bogu. Pastoral samaca se može kvalitetno dogoditi i događati, kroz temeljitu reviziju i reorganizaciju sadašnjeg crkvenog djelovanja”, istaknuo je u tekstu dr. Pero Aračić.

Zbornik je namijenjen pastoralnim djelatnicima, ali i svima onima koje zanima ta po mnogo čemu izazovna i suvremena tematika. Grafičko rješenje korica je i ovoga puta uspješno riješila Romana Kašaj.

Adolf Polegubić

Napisala i priredila: Željka Čolić

Dragi mladi čitatelji!

Slistopadom nam je stigla jesen i približavamo se već jesenskom odmoru. Za dobro raspoloženje ovoga smo vam puta pripremili priču o dilemi prvoškolca. Budite nam i dalje dobro i neka vas posluži vrijeme kako biste i dalje uživali u zlatnim bojama jeseni!

Zanimljiva priповijest

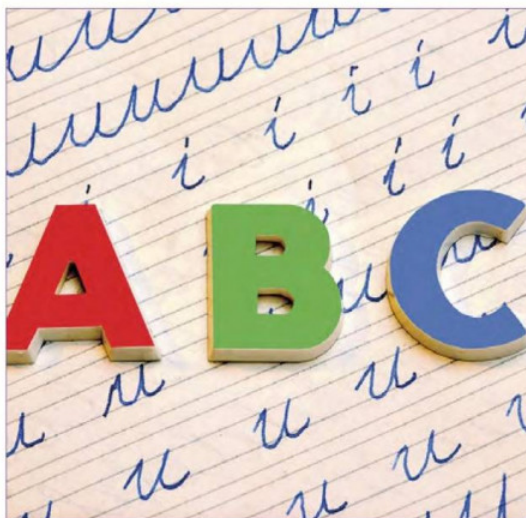
Novo vrijeme i početak škole

Oliver je pun isčekivanja. Škola će početi. S uzbuđenjem je čekao prvi dan škole. Već mjesecima isčekuje taj dan. S mamom je nabavljao sve stvari, koje su potrebne za prvopočetnike. A, najbolja stvar od svega je njegova školska torba. To je ona, o kojoj je stalno pričao, ona s dinosaurima. Stvarno takvu lijepu torbu nije još vidio. Sve je bilo pripremljeno i jedva je čekao da počne škola. U vrtiću su isto svi s njim uzbuđeni, jer kažu da nastaje novo vrijeme u njegovom životu. Vrtić je postao već pomalo dosadan, ali kakvo novo vrijeme ima još, pitao se stalno. Hoće li biti stalno kiša, kad pođe u školu ili su tete u vrtiću mislile na zimu? To ga je malo zbunjivalo, ali bez obzira na to, brojio je dane. I, konačno došao je prvi dan škole. Mama i tata, čak i njegova velika seka, su pošli s njim i bilo je baš super. U školi su im priredili dobrodošlicu u velikoj dvorani. Cijela škola ih je pozdravila, a Oliver je bio ponosan na to. Kad ga je ravnateljica prozvala i on je sa svojom torbom trebao ići gore na tribinu. Svi su prvašići bili gore na bini zajedno s učiteljicom. Oliver je bio oduševljen. To mu se sviđalo. Kasnije su svi zajedno otišli u razred, gdje su izabrali mjesta u klupama i nešto razgovarali. Sve je bilo baš lijepo. Jedino što ga je malo uznemiravalo, pokraj njega je sjela neka curica Emili, a on bi radije da Nikola sjedi pored njega, njegov najnoviji prijatelj. Ali seka mu je rekla da će se to izmijeniti, da ne brine. Kasnije, dok su bili u restoranu, upitao je svoju seku, je li to novo vrijeme o kojem svi pričaju. Seka to mora znati, ona već dugo ide u školu. Kad je seka rekla da, Oliver je bio sretan. Nije ni u snu mislio da je ići u školu takvo super novo vrijeme. „Ali“, nadodala je se-

ka, „ovako nije svaki dan – danas ti je poseban dan, zato što je prvi, sutra će već biti drukčije“. U tom trenutku je Oliver znao da se prerano veselio. Pa, da, sjetio se da mu je mama pričala, da je prvi dan poseban. Sad je čekao s nestrpljenjem drugi dan škole da vidi to drugo novo vrijeme. Pa, nije bilo ni tako loše. Pokraj nje ga sada sjedi stvarno Nikola i u školi uče slova i matematiku. Ali, odmor i sport se ipak Oliveru najviše sviđaju. Svaki dan je imao domaću zadaću, koju je morao pisati. Sve je on to mirno podnosio i čekao. Četvrti dan,

navečer, konačno upita mamu: „Mama, koliko dugo još?“ Mama iznenađeno pogleda, pa upita: „A što to?“ „Koliko dugo moram još u školu? Pa ja znam već sva slova, dosadno je to. I brojeve znam isto. Malo je to sve dosadno.“ Mama se počela smijati, što mu nije bilo svejedno. Zatim mu odgovori: „Zlato, gle, ti znaš sva slova, ali ne znaš čitati niti pisati, a računati isto ne znaš. U školu se ide vrlo, vrlo dugo. Vidiš, tvoja seka isto još ide u školu, a ima već 15 godina. Svi smo mi morali isto ići dugo u školu.“ Oliver se zamisli: „A ja sam mislio da će sad doći nešto

drugo novo.“ „Sve u školi ti je sad novo, jer ćete učiti svaki dan nešto drugo. Zato se kaže da nastaje novo vrijeme u tvom životu“, objasni mu mama. „Uh, ali to traje dugo“, Oliver će zamišljeno. „Kad znam čitati i računati, je li onda to novo vrijeme prošlo?“, upita brzo. „Nažalost, moram ti reći da ćeš još dugo, dugo morati ići u školu, ali kad znaš čitati i računati, onda ćeš znati i ocijeniti koliko dugo traje još do praznika“, odgovori mama sa smiješkom. Oliver se odjednom razvedri i s osmijehom će: „E, sad se moram požuriti naučiti računati, da izračunam kad će odmor i koliko još dugo moram u školu!“

Priča o svetom Tarziciju

„Jesus Christ, you are my life, you are my life, alleluia ...“

Impresija s međunarodnog hodočašća ministranata u Rim, od 1. do 8. kolovoza 2010.

Tarzicije je živio u teškom vremenu, u drugoj polovici 3. stoljeća, u vrijeme žestokih progona kršćana u Rimu. Rimski carevi zahtijevali su od svojih podanika da ih se štuje kao božanstva te su sami sebe smatrali bogovima. Svaki građanin Rimskoga carstva morao se pokloniti caru. Oni koji to nisu htjeli, a koji su poput kršćana odavali počast nevidljivom Bogu, proganjani su, mučeni i ubijani. Rane kršćanske zajednice u Rimu sastajale su se tajno u kućama i u katakombama. Kršćanski znak raspoznavanja bio je simbol ribe. Početna slova starogrčke riječi za ribu (ΙΧΘΥΣ, Ithys) znače: „Isus Krist Božji Sin Spasitelj“ (Ιησους – Isus;

ćane, koji su se skupili u mračnim hodnicima katakombi, desetak metara duboko pod zemljom. Mali Tarzicije pošao je kući. Već je bilo kasno. Prije nego što je krenuo, Salus ga je pozvao k sebi. „Bi li ti danas mogao Lidiji ponijeti svetu pričest?“, upitao ga je i pružajući mu smotuljak s posvećenim kruhom (hostijom). Tarzicije je najprije htio reći ne, jer se plašio. Ulice grada Rima bile su opasne za kršćane, jer su neprestano bili vrijeđani i napadani.

Tarzicije je znao da bolesna i stara kršćanka Lidija čežljivo čeka na svetu pričest. Ona nije mogla ići na zajedničku misu, ali je preko pričesti bila povezana s kršćanskom zajedni-

Skupina ministranata s pratiteljima ispred crkve sv. Ivana Laterana u Rimu. Geslo hodočašća: „Piti s pravoga izvora“.

Χριστος – Krist; Θεου – Božji; Υιος – Sin; Σωτηρ – Spasitelj). Budući da su kršćani svoju vjeru prakticirali tajno, tada je bilo vrlo opasno izjasniti se javno kršćaninom. Kršćani su sloveli za državne neprijatelje. Zbog toga i danas u pojedinim zemljama svijeta kršćani stavljaju na svoje automobile naljepnicu sa znakom ribe. Ovaj simbol izabran je zbog toga, jer označuje ulov kršćanina u kršćansku odnosno u crkvenu mrežu. Bacanje mreže u jezero kao simbola pridobivanja ljudi za vjeru potječe od samog Isusa. „Dodite i slijedite me, i učinit ću vas ribarima ljudi (Mt 4,19). Tek kasnije, prema nekim izvorima u 17. st., počelo se početna slova grčke riječi za ribu primjenjivati na Isusa...

Sveta misa bila je pri kraju. Salus, voditelj zajednice, blagoslovio je krš-

com. Pričest su joj donosili uglavnom dječaci odnosno mladići, jer su bili brzi i nisu privlačili pozornost na ulicama. Ipak je i za njih ova zadaća postala vrlo opasna.

„U redu, Salus“, reče Tarzicijus, „ja ću nositi svetu pričest“.

Salus je zamijetio oklijevanje u Tarzicijevu glasu.

„Hvala, Tarzicije. Ti si dobar dječak“, reče mu Salus. Potom mu je dao smotuljak s posvećenim kruhom i blagoslovio ga. Tarzicije se polako izvuкао iz katakombi i nakon što se uvjerio da je zrak čist, potrčao je prema rimskim uličicama. Skrenuo je preko trga u ulicu Via Rosa. Odatle nije bilo daleko do uličice, na čijem je kraju stanovala Stela. Iz njezina stana se tajnim stubištem moglo neprimjetno dospjeti u Lidijin stan. Tarzicije je već

Statua sv. Tarzicija i umjetnik B. Lang
Foto: M. McGarry

bio stigao do kraja trga i htio skrenuti u uličicu.

„Hej, polako, ne žuri!“ Tarzicije je pao. U velikoj žurbi bio se zatrčao izravno u trbuh jednoga mladića. Ovaj se uspravio i ščepao ga.

„Oprosti“, promrlja Tarzicije, „nisam Vas vidio“. Ali mladić ga nije puštao. Pridoše mu još druga dvojica mladića.

„Što kažete?“, priupita ih, „ovaj bi mali morao platiti za bol koju mi je nanio, zar ne?“ Dvojica pridošlih mladića su se iscerili, ščepali Tarzicija za ramena, a prvi ga je mladić pretraživao.

„Samo ne smotuljak s hostijom“, pomisli Tarzicije, ali ga je nasilnik već izvukao ispod njegove tunike (rimski ogrtač).

„Ne“, povika Tarzicije, „to ne! To ne smijete dirati!“

Jedan od mladića ga odgurnu i udari snažno. Prvi odmota smotuljak i izvuče iz njega posvećeni kruh. Pritom je promatrao izvezenu ribu na smotuljku i nacerio se.

„Znate što“ reče, „ulovili smo osobitu lovinu. Mali je kršćanin!“

Potom baci hostiju na tlo. Tarzicije skoči i pokuša dokopati se hostije, ali mu to ne pođe za rukom.

(Nastavak na str. 27)

Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

Rođen 2. veljače 1944. u Tuku, župa Rovišće kod Bjelovara, Hrvatska. Roditelji: Grgo i Anica r. Raguž. Kršten u Rovišću u župnoj crkvi Presvetoga Trojstva, 5. veljače 1944. Krizman u Prenju, 12. srpnja 1953. Krizmatelj: msgr. Andrija Majić, biskupov delegat. Osnovna škola u Rotimlju, 1951.–1955. i u Crnicima, 1955.–1959.; Sjemenišna gimnazija u Zagrebu, 1959.–1963. Filozofski studij u Zagrebu, 1963.–1965. Teološki studij u Rimu, Papinsko sveučilište Urbanijana, 1965.–1969. Licencijat u lipnju 1969. s tezom: „Uloga kardinala Stepinca u odnosima između Crkve i države“. Đakonat: Rim, 13. travnja 1969. Prezbitarat: Prisoje, 29. lipnja 1969. Reditelj biskup Petar Čule. Poslijediplomski studij na Urbanijani, 1969.–1971., doktorirao 10. prosinca 1971. s tezom: „Smisao evangelizacije u perspektivi anonimnoga kršćanstva“. Župnik u Trebinju, 1971.–1974. Profesor opće povijesti i grčkoga jezika na Humanističkoj gimnaziji u Dubrovniku, 1972.–1974. Profesor na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji: ekumenska

teologija, 1974.–2004. (s prekidima); na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu: istočno bogoslovlje, 1991.–1992.; na Papinskom sveučilištu Gregorijani u Rimu: ekumenska teologija, 1989.–1992. na Teološkom institutu u Mostaru: ekleziologija i mariologija, od 1993. Rektor Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu imenovan 7. prosinca 1979. Biskup koadjutor mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski imenovan 29. svibnja 1992. Reden za biskupa: Neum, Križevo, 14. rujna 1992. Posvetitelj Franjo kard. Kuharić; suposvetitelji nadbiskup Josip Uhač i biskup Pavao Žanić. Naslijedio biskupa Pavla Žanića kao dijecezanski biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, 24. srpnja 1993.

Konzultor Kongregacije za kler, 1990.–1995. Konzultor Kongregacije za evangelizaciju naroda, 1993.–2003. Član Papinskoga vijeća Cor unum, 1995.–2000.

Tekst i snimka: www.cbismo.com

NAGRADNA KRIŽALKA

Sv. Luka evanđelist

Rješenje poslati najkasnije
do 1. studenoga

Pisac trećeg Evanđelja, Djela apostolskih	Bio je ...	Malak-salost	Završna faza šahovske partije	Južnoamerička papiga	Egipat	Pjevačica Svoboda	Glumica Demidova	Njem. manekenka Auermann	... kao Đakovo	Pjevačica Kokić	Pokost	Island	Bio je i ...	Zvuk određene visine
Smilje	▼								Rastopljeni maslac	►				
Starozavjetni prorok					Djelatnik				Mogranj	▼			Indij	
Epoha				Panama	Grudi, prsište		Zavist				Gustav Krklec	►	Ružiti	Vrsta sintetičkoga vlakna
„Čelik“		Draž		Žitelj Aonije		Tijelo mu je preneseno u ... 357.g.	Ugljik				Jedin. za tekućine	▼		
Naplavina		Skladatelj Hačaturijan							Rijeka u Dalmaciji (ponornica)	►				
Bivša odbojkašica Kirilova									Uvijek postoji ...	►			„Litra“	►
Drvena posuda za kiseljenje zelja					Format papira				Žz	Strugaljka	►		„Kilom“	▼
Mariofil Soldo	Svaka ... dade na vratanca	►							lon koji nosi negativni naboj	►				

KEVELAER

Trideset i prvo hrvatsko hodočašće

Tridaset i prvo hodočašće Hrvata iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) iz regije Sjeverna Rajna i Vestfalija organizirano je u subotu 2. listopada u marijansko svetište Gospe Tješiteljice žalosnih u Kevelaer, u organizaciji HKM Moers. Svečano misno slavlje služeno je u Gospinoj bazilici u svetištu, a predvodio ga je profesor pastoralne teologije na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i urednik Svjetla riječi dr. fra Ivan Šarčević, u zajedništvu s voditeljem HKM Moers i predstavnikom regije fra Lukom Šarčevićem te s još 12 biskupijskih i redovničkih svećenika, uglavnom vodi-

Šarčević istaknuvši kako Hrvate za to mjesto veže ne samo kao vjernike vjera u Boga i štovanje Majke Božje Marije nego i spomenik – Hrvatski križ (Kroatenkreuz) po kojem je i ulica dobila ime Hrvatska ulica (Kroatenstrasse). „Hrvatske katoličke misije od 1970. godine ovamo dovode vjernike organizirano po vodstvu HKM Moers. U kasnijem vremenu uz ploču i natpis na staroholandskom i njemačkom jeziku na križu dodana je ploča i natpis na hrvatskom i njemačkom jeziku, kojeg je blagoslovio kardinal Franjo Kuharić.“ Propovijedao je o. Ivan Šarčević. Misno slavlje uveli-

Marijansko proštenišće seže u godinu 1641. kada je jedan pobožni trgovac, Nizozemac, Hendrik Busman, čuo tajanstveni glas: „Na ovom mi mjestu podigni kapelicu!“ On je to razumio kao Gospin glas. U dogovoru sa župnikom, 1642. godine je podigao malu kapelicu koja je 1654. zamijenjena većom, šesterokutnom, današnjom zavjetnom kapelicom „Majke milosti“. Godine 1858. počela je gradnja velike bazilike „Tješiteljice žalosnih“. Kevelaer je danas, nakon Altöttinga, drugo po veličini marijansko svetište u Njemačkoj. Godine 1889. podignut je i veliki Križni put na

rubu grada gdje se proteže ulica nazvana Kroatenstrasse – Hrvatska ulica, koja završava spomenikom kamenoga križa koji se naziva Kroatenkreuz – Hrvatski križ. Kako je istaknuto, događaji vezani uz Hrvate zbili su se prije tih pobožnih poruka, godine 1635. upravo u mjestu Kevelaeru. Tridesetgodišnji rat (1618.–1648.) vodio se između europskih velesila za prevlast, ali je ujedno bio i religiozni sukob između Katoličke lige i Protestantske unije. Završio je Westfalskim mirom. U jednoj od bitaka između katolika i protestanata, u mjestu Kevelaeru, katolicima su pritekli u pomoć hrvatski vojnici u službi Habsburške monarhije. Dola-

Misno slavlje predvodio je i propovijedao dr. fra Ivan Šarčević

telja hrvatskih misija iz te regije koji su pristigli zajedno s pastoralnim suradnicama (redovnicama i laikinjama) i suradnicima predvodeći vjernike na hodočašće. Hrvatskim vjernicima iz Njemačke pridružili su se i Hrvati iz Hrvatske katoličke župe iz Nizozemske sa sjedištem u Rotterdamu, predvođeni župnikom fra Ivicom Jurišićem, od kojih je njih nekoliko došlo i pješice. Uz skupinu hrvatskih redovnica, misnom slavlju pribivao je hrvatski generalni konzul iz Düsseldorfa Vjekoslav Križanec zajedno s konzulom Kristijanom Tušekom i bosansko-hercegovački konzul iz Frankfurta Nikica Džambo. Sve je na početku pozdravio župnik svetišta kanonik dr. Stefan Zekorn poželivši Hrvatima u Kevelaeru milosno vrijeme, a Hrvati svojom nazočnošću pokazuju znak vjere i životnosti, kazao je. Pozdravnu riječ u ime organizatora uputio je fra Luka

čao je zbor sastavljen od pjevača iz svih misija. Na orguljama je pratio Jozo Jerković iz Düsseldorfa.

U popodnevним satima organiziran je ophod od zavjetne kapelice „Majke milosti“ iz svetišta kroz Hrvatsku ulicu do Hrvatskog križa. Sudjelovao je i župnik dr. Zekorn koji je ispred Hrvatskog križa održao nadahnuti nagovor zahvalivši Hrvatima na sudjelovanju na hodočašću. Nekoliko je pobudnih riječi uputio i fra Ivan Šarčević, a fra Luka Šarčević je pozvao vjernike na hodočašće i sljedeće godine. Na hodočašću, koje je završilo Lijepom našom ispred Hrvatskog križa, posebno se molilo za mir. Prije misnog slavlja bila je prigoda za ispovijed i osobne molitve, a organizirana je i pobožnost križnoga puta pod vodstvom voditelja HKM Mülheim a.d. Ruhr i HKM Duisburg o. Vidana Miškovića.

zak jedne satnije hrvatskih krajišnika bio je presudan. Što se točno dogodilo, tko je koga ubijao, kakav je bio ratni metež, zabuna, valjalo bi sve povijesno ispitati, istaknuo je o. Luka Šarčević. Rezultat je bio 100 poginulih, pobjeda katolika, pripisana Hrvatima. Uspomena na tu pobjedu jest i Hrvatski križ, iz kasnijega perioda, na kojem stoji natpis na staroholandskom i njemačkom: „1. kolovoza 1635. g., kao što ovaj nadnevak pokazuje, u ovom rovu poginulo je 100 ljudi. Molite za njihove duše da im Gospodin bude milostiv u vječnosti“. Pokraj križa podignuta je ploča s napisom na hrvatskom i njemačkom jeziku: „Ovaj Križ stoji kao spomen na Križni put hrvatskoga naroda. Molimo pred njim da se nikada ne ponovi ono što se ovdje zbilo. 1635.–1985. godine. Hrvatski hodočasnici.“

Tekst i snimka: Adolf Polegubić

Hrabrost

Vratio se Mujo iz Afrike i hvatili se Hasi:

- Nakon toga ja ti skočim na lava i odrežem mu rep.
- Bolan, Mujo, a nisi mu valjda prvo otkinuo glavu?
- Ne, nju je netko već prije otkinuo.

Prepoznatljivost

Razgovaraju dvije prijateljice:

- Čujem da ti se sestra udala za boksača?
- Da, istina je.
- I? Kako izgleda?
- Nemam pojma. Nakon svakog meča izgleda drukčije.

Nije videl

Štef prođe kroz crveno svjetlo, pa ga odmah nakon križanja zaustavi policajac:

- Zar niste vidjeli crveno svjetlo, na semaforu prije nego što ste prošli kroz križanje?
- Jesam, gospodine policajac, videl sam ga, ali Vas nisam videl.

Drugi naziv

Kako Zagorci nazivaju hobotnicu?

Riba s korenjem!

Stigla plaća

Razgovaraju Amerikanac, Nijemac i Hrvat:

- Ja zarađujem 2500 dolara, 1500 trošim, 1500 štedim – prvo će Amerikanac.

Potom će Nijemac:

- Ja zarađujem 2000 eura, 1500 trošim, a 500 mi ostane pa štedim.

Hrvat će na to:

- Ja zarađujem 3500 kuna, 5500 trošim, a odakle mi onih 2000 kuna pojma nemam.

Kredit

Škot kaže svom 19-godišnjem sinu:

- Sine sad si već dovoljno star da sam otplatiš zadnje rate kredita za svoj „kinderbet“.

Kako stres utječe na gomilanje masnih naslaga?

Stres je normalni dio svakodnevnog života i, koliko god se trudili, ne možemo ga izbjeći. Ono što bi morali kontrolirati jest količina i vrsta stresa i kako određena osoba stresno stanje podnosi. Poseban problem je dugotrajni ponavljajući stres, koji neminovno dovodi do debljanja. Saniranje stresa trebala bi biti prva stepenica u procesu mršavljenja. Najnovija istraživanja potvrdila su da stres i debljina idu ruku pod ruku, a sada je poznat i mehanizam iza toga. Stres provocira lučenje hormona kortizola, koji stimulira endokrini sustav na način da dolazi do nelagode u želucu, koja se može donekle poboljšati ako se stalno konzumira hrana. Takav

„bolji osjećaj“ ima visoku cijenu u obliku stvaranja masnih naslaga. Začarani krug može se prekinuti izbjegavanjem stresa, promjenom stila života, pravilnim izborom namirnica, treningom itd.

Dr. Ignac Kulier;
www.coolinarika.com

Kolač sa šljivama i sirom (u tijestu)

Sastojci:

tijesto; 250 gr svježeg sira; 4 žlice mlijeka; 7 žlica ulja; 1 vanil šećer; 1 prašak za pecivo; 250 gr šećera; 500 gr brašna; limunova korica.

Nadjev:

1 i po kg šljiva; šećer; cimet; po želji šlag.

Priprema

1. Zamijesiti tijesto od navedenih sastojaka, razviti koru u većoj dobro podmazanoj tepsiji, po tijestu utisnuti gusto polovice šljiva.

2. Svaku šljivu razrezati na polovice, pa polovicu pri vrhu

zasjeći još dva puta. Redati gusto jednu do druge da zarezani dio bude gore.

3. Peći 35 minuta na 180 do 200 C ovisno o jačini pećnice.

4. Kad je pečen, posuti šećerom i cimetom odmah dok je vruć.

5. Po želji umutiti šlag pa kad servirate staviti po žlicu šlaga na kolač.

www.coolinarika.com

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

A	M	A	R	O		G	A	B	R	I	J	E	L
M	A	R	I	J	A		L	A	O	K	O	N	T
A	L	I	J	A	N	S	A		K	A	S	A	
	A	K	E		T	E	S	T	O	V	I		O
U	G		Č	O		T	I	M		I	P	A	K
S	O	D	A	R						P	C		L
P	S	I	N	E						R	A	Z	O
O	P	A	K	O						S		E	J
N	A	Z	A	L						T	R	T	A

Nagrađen: Nikola Sarić, Lindlar

BONN

Dodijeljena posebna nagrada i zahvalnica „Franjo Basić“

Nagrađeni: Hans Dietrich Genscher (desno) i Josip Moric

Njemačko-hrvatsko društvo sa sjedištem u Bonnu uručilo je u subotu 25. rujna posebnu nagradu „Franjo Basić“ bivšem ministru vanjskih poslova SR Njemačke Hansu Dietrichu Genscheru, a zahvalnicu Josipu Moricu, za njihov izniman rad i angažman na prevladavanju granica, spajanju ljudi i kultura, odnosno izgradnji i unapređenju struktura civilnoga društva, a u slučaju Josipa Morica, za predan humanitarni angažman prema domovini tijekom rata.

Posebna nagrada „Franjo Basić“, predana je u centrali Deutsche Telekom u Bonnu pred oko 160 gostiju, među kojima su bili uglednici iz njemačkog i hrvatskog društvenog života. Nakon pozdravnih i uvodnih riječi, na pozornici dvorane Telekom, priređena je rasprava, odnosno dijalog sudionika na temu: Prevladavanje konflikta istok-zapad, Jugoistočna Europa i europske integracije. Nastupila je i muška klapa „Berlin“ iz Berlina.

Sonja Breljak

(Nastavak sa str. 23)

Priča o svetom Tarziciju

U tom trenutku su ga sva trojica počela žestoko mlatiti. Šakama u glavu, u lice, u trbuh. Nisu prestajali ni kad je Tarzicije pao na tlo. Ležeći na tlu, Tarzicije je pružao ruku prema posvećenoj hostiji. Tada ga u glavu pogodi kamen. „Isuse, budi sam mnom! Isuse, ostani sa mnom!“, pomisli, dok mu je krv curila preko lica... Kad su ubojice od njega digli ruke, Tarzicije se više nije micao. Pobjegli su u noć...

Ova je legenda bila u središtu međunarodnoga hodočašća ministranata u Rimu, koje je održano od 1. do 8. kolovoza ove godine. U Rimu se okupilo oko 53.000 ministranata iz mnogih europskih zemalja, iako daleko najviše iz Njemačke: čak 45.000 (iz Hrvatske je bilo oko 250 ministranata). Za sve je ministrante ovo hodočašće neponovljiv i nezaboravan duhovni i vjerski doživljaj. Ono je po najprije bilo hodočašće, sa svim tegobama koje prate takav pothvat: dugoputovanje u autobusu ili vlaku, nespavanje, umor, susret sa zamkama kaotičnoga i vrućega grada Rima u kolovozu.

Potom je bilo istinsko duhovno i vjersko osvježenje. Geslo hodočašća „Piti s pravoga izvora“ nije bilo samo simboličkoga značenja. U Rimu se na svakom koraku nalaze izvori s pitkom vodom, što je zapravo život i spas za milijune hodočasnika i turista. Svi oni koji dovoljno ne piju vode, vrlo brzo osjete zdravstvene probleme. Simbolični izvori žive duhovne pitke vode bili su susreti, zajedničke molitve, osobito euharistijska slavlja, razgledanje veličanstvenih rimskih crkava, katekumbi i drugih znamenitosti.

Mnoštvo ministranata na Trgu sv. Petra u Rimu

Foto: M. McGarry

Vrhunac hodočašća bio je dako susret s papom Benediktom XVI. na Trgu sv. Petra. Papa je nakratko prekinuo svoj odmor zbog ovog susreta. Kada je bijeli helikopter s Papom napravio počasni krug iznad pedesetak tisuća ministranata i pedesetak tisuća drugih vjernika i posjetitelja, te kada se Papa u otvorenom vozilu provozao kroz mnoštvo – oduševljenju nije bilo kraja. Neopisiv je to osjećaj. Valja to naprosto doživjeti, kao svjedočanstvo i sreću mladih kršćana, ministranata, pomagača oko oltara.

Papa Benedikt je dakako za uzor svima njima stavio upravo njihova zaštitnika – sv. Tarzicija. Njegovu veliku skulpturu, visoku 5 metara i tešku 4 tone, u bronci izradio je švicarski umjetnik Bernhard Lang, i sam bivši ministrant. S tom ogromnom skulpturom želi se odati veliko priznanje i zahvala za „malu službu“ ministranata oko euharistijskoga stola i u župnim zajednicama. Sveti Tarzicije potiče sve mlade,

pa i odrasle, da služe Bogu, kako u Crkvi, tako i u svakodnevnom životu.

Plodovi ovoga hodočašća su već vidljivi u mnogim župama, napose u Njemačkoj. Primjer sv. Tarzicija opisan je i opjevan u mnogim bogoslužjima, osobito prilikom uvođenja novih ministranata u službu. Sv. Tarzicije je osim toga uzor u borbi protiv kriminala i uličnoga nasilja, osobito među mladima. I ovo hodočašće ministranata dokazuje da se odgovoran, uporan i zreo rad s ministrantima u župama itekako isplati. Takav rad mora biti zajedničko djelo svećenika, pastoralnih suradnika, roditelja i cijele župe. Samo na taj način mogu se spriječiti moguće zloporabe. Na Trgu sv. Petra, iz usta jednoga kardinala, moglo se čuti, da su upravo ministranti u mnogim župama u Europi, jedini mladi, koje Crkva još uvijek redovito stiže svojom i Isusovom Radosnom porukom. Mladi ministranti su na to zapjevali: „Jesus Christ, you are my life, you are my life, alleluia...“

T. G.

iza cvjetova

iza njegovanih cvjetova
blaga pogleda
razlijeva se nježnost

u pogledu
čežnja

hoće li se djeca
odnekud pojaviti

majka
s bjelinom kose
pogledom
u daljinu

K. Vranski

